

Theorie leren

Het theorieboek voor het CBR theorie-examen bromfiets
onderverdeeld in de 25 CBR onderwerpen

BROMFIETS

EEN UITGAVE VAN

LENS
VERKEERSLEERMIDDELEN

EEN UITGAVE VAN

LENS
VERKEERSLEERMIDDELEN

Inhoudsopagve

Voorwoord.....	3
Info over theorie- en praktijkexamens.....	4
Verkeerskundige begrippen.....	6
A Algemene bepalingen verkeerswetgeving.....	24
B Bepalingen rijbevoegdheid en rijbewijzen.....	38
C Inrichting, lading en slepen.....	46
D Techniek, onderhoud en controle.....	56
E Gebruik gordels, zitplaats passagiers en helmen.....	62
F Milieu en energiezuinig rijden.....	68
G Toestand van de bestuurder.....	72
H Eigenschappen en toestand eigen voertuig.....	80
I <i>Hoofdstuk I ontbreekt binnen de CBR categorie-indeling en is daarom achterwege gelaten.</i>	
J Risico's i.v.m. aanwezigheid en gedrag ander verkeer.....	84
K Risico's i.v.m. weg-, zicht- en weersomstandigheden.....	94
L Handelen bij ongevallen en pech onderweg.....	102
M Voor laten gaan op kruispunten.....	106
N Voor laten gaan bij het afslaan.....	112
O Voor laten gaan van gehandicapten en voetgangers.....	118
P Voorrangvoertuigen, militaire colonnes, trams en uitvaartstoeten.....	122
Q Bijzondere manoeuvres.....	128
R Plaats op de weg en voorsorteren.....	132
S Inhalen.....	140
T Snelheid.....	144
U Stilstaan en parkeren.....	150
V Tekens en signalen / Gebruik gevarendriehoek.....	156
W Gebruik van lichten.....	160
X Verkeersborden.....	164
Y Verkeerslichten en aanwijzingen.....	190
Z Verkeerstekens op het wegdek.....	198
Info Praktijkexamen brommobiel.....	206
Colofon.....	216

Voorwoord

Hartelijk dank voor je keuze voor onze leermiddelen. Wij hopen dat je met dit boek de verkeerstheorie snel en adequaat onder de knie krijgt.

Onze leermiddelen zijn tot aan het moment van druk geactualiseerd. Het kan voorkomen dat er zeer recente wijzigingen zijn die nog niet in het boek zijn opgenomen. Voor deze wijzigingen verwijzen wij je naar onze website www.lensmedia.nl.

Dit boek maakt deel uit van een complete serie die je nodig hebt om de verkeerstheorie te leren. Naast dit boek bevat de serie een kaart om via internet examens te kunnen oefenen.

Wij raden je aan om eerst dit theorieboek door te nemen. Dit boek begint met de verkeerskundige begrippen. Het is belangrijk dat je deze verkeerskundige begrippen leert, aangezien er in de rest van de opleiding vanuit wordt gegaan dat je deze begrippen kent.

Dit theorieboek bestaat uit 25 hoofdstukken, elk afgesloten met een online toets. Deze 25 hoofdstukken bevatten de volledige theorie en komen overeen met de categorieën die het CBR hanteert.

Ga pas na het leren van de verkeerstheorie in dit boek de theorie-examens oefenen. Het heeft geen zin om examens te oefenen als je nog niet de gehele theorie hebt geleerd. Kijk goed naar de motivaties van vragen die je fout hebt beantwoord en bestudeer zonnodig opnieuw dit theorieboek.

We wensen je veel succes met het behalen van je theorie-examen!

Info over theorie- en praktijkexamens

Je wilt je bromfietsrijbewijs gaan halen. Je krijgt je rijbewijs als je met succes een theorie-examen en een praktijkexamen aflegt bij het CBR.

Theorie-examen

Het theorie-examen kun je alleen afleggen bij het CBR. Je moet daarvoor een plaats reserveren bij het CBR. Boek alleen een CBR theorie-examen bij je rijnschool of rechtstreeks op www.cbr.nl en niet op nep-sites die theorie-examens aanbieden voor veel te hoge prijzen.

Je kunt het theorie-examen afleggen vanaf de leeftijd van 15,5 jaar. Ben je geslaagd, dan is dit resultaat 1,5 jaar geldig.

Praktijkexamen snor- en bromfiets (AM)

Het praktijkexamen kun je afleggen vanaf de leeftijd van 16 jaar. Dit examen duurt ongeveer 45 minuten. In een rit laat je zien hoe je reageert op ander verkeer en dat je de situatie beheerst. Er wordt onder andere gekeken naar de voertuigbeheersing, het kijkgedrag, of je op de juiste manier voorrang verleent, inhaalt en rijdt op kruispunten en rotondes. De examinator moet tijdens de rit het idee krijgen dat het veilig is dat je straks alleen de weg op gaat.

Praktijkexamen brommobiel (AM met beperkende code)

Het praktijkexamen kun je afleggen vanaf de leeftijd van 16 jaar. Het praktijkexamen duurt ongeveer 30 minuten. Op een verkeersluw terrein laat je zien hoe je je voertuig beheerst. Je moet daarvoor een aantal verrichtingen uitvoeren. Er zijn twee groepen van zes verrichtingen. Je moet tijdens het examen één van deze groepen uitvoeren (op aanwijzing van de examinator) en je moet minimaal vijf van de zes voldoende uitvoeren. Je mag elke oefening één keer herkansen. De verrichtingen vind je achterin dit boek.

INKIJKEXEMPLAAR

De rest van dit hoofdstuk is
niet beschikbaar in het inijkexemplaar

A

Algemene bepalingen verkeerswetgeving

Verkeersdeelnemers

Als je aan het verkeer wilt deelnemen, moet je in veel gevallen een rijbewijs halen. Voor de bromfiets is dat rijbewijs AM, voor de personenauto rijbewijs B en voor de motorfiets rijbewijs A. Afhankelijk van hoe iemand aan het verkeer gaat deelnemen, gelden er verschillende regels voor verschillende soorten weggebruikers, zoals: bestuurders van motorvoertuigen, voetgangers, fietsers, bromfietzers en ruiters. Iedereen die aan het verkeer deelneemt, noemen we verkeersdeelnemers.

Verkeer

Als er over verkeer wordt gesproken, bedoelen we alle weggebruikers. Dus iedereen die gebruikmaakt van de weg.

Weggebruikers

Iedereen die gebruikmaakt van de weg noemen we 'weggebruikers', zoals: voetgangers, fietsers, bromfietsers, ruiters, bestuurders van een gehandicapten-voertuig, van een motorvoertuig of een tram, maar ook geleiders van rij- of trekdieren of vee en bestuurders van bespannen of onbespannen wagens. Weggebruikers kunnen we onderverdelen in twee categorieën: voetgangers en bestuurders.

Voetgangers

Voetgangers zijn personen te voet. De regels voor voetgangers zijn ook van toepassing op:

- Personen die te voet een motorfiets, brom-, snor- of gewone fiets aan de hand meevoeren.
- Personen die zich voortbewegen door middel van voorwerpen zoals skeelers, een skateboard of een step.
- Personen die zich voortbewegen in een rolstoel, scootmobiel of ander gehandicaptenvoertuig als zij gebruik maken van het voetpad of trottoir, of oversteken van het ene trottoir naar het andere.

Bestuurders

Geen bestuurder

Bestuurder

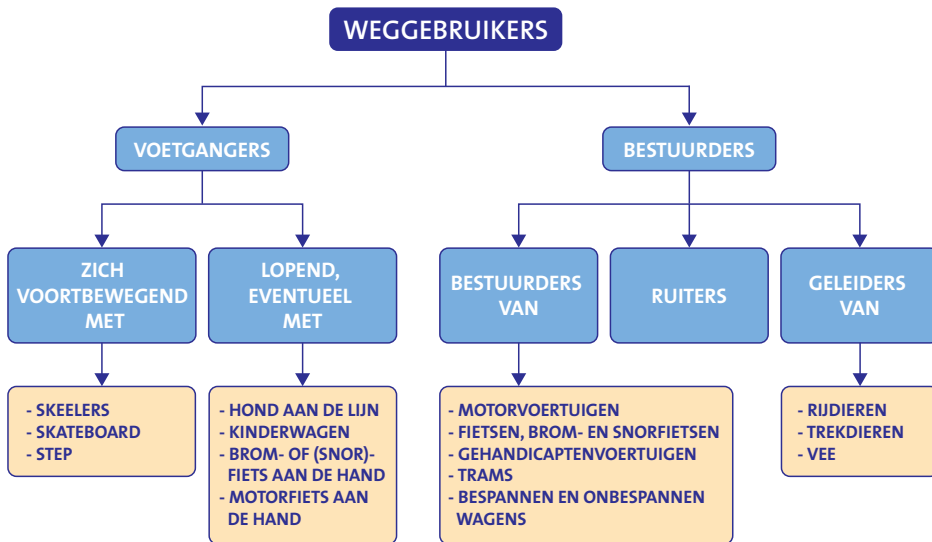
Geen bestuurder

Bestuurders

Bestuurders zijn alle weggebruikers behalve voetgangers. Een bestuurder is iemand die een voertuig bestuurt, zoals een fiets, motorfiets, bromfiets, auto, tram, bespannen of onbespannen wagen. Maar ook een ruiter of geleider van rij- of trekdieren of vee is een bestuurder. Let op, iemand die zijn hond uitlaat valt hier niet onder, dat is gewoon een voetganger. Ook iemand die rijles geeft of een rij-examen afneemt, valt onder de categorie bestuurders. Ook als hij of zij niet achter het stuur zit.

Bestuurders van een gehandicaptenvoertuig

Als bestuurders van gehandicaptenvoertuigen gebruik maken van het voetpad of trottoir, dan wel oversteken van het ene naar het andere voetpad of trottoir, vallen zij onder de categorie voetgangers. Maken zij echter gebruik van de rijbaan, het fietspad of fiets-/bromfietspad, dan vallen ze onder de categorie bestuurders.

Voertuigbegrippen

Voertuigen

Fietsen, bromfietsen, gehandicaptenvoertuigen, motorvoertuigen, trams en wagens.

Motorvoertuigen

Om onder de motorvoertuigen te vallen, moet een voertuig gemotoriseerd zijn. Daarnaast mag deze niet langs rails worden voortbewogen. Ondanks dat bromfietsen wel gemotoriseerd zijn, vallen ze niet onder de motorvoertuigen. Dit geldt ook voor brommobielen, speed-pedelecs en snorfietzen. Fietsen met trapondersteuning en gehandicaptenvoertuigen vallen ook niet onder motorvoertuigen.

Wagens

Onder wagens vallen aanhangwagens, bespannen wagens (paard en wagen) en onbespannen wagens (handkar). Dit zijn allemaal voertuigen die niet zichzelf in beweging kunnen zetten, maar moeten worden geduwd of getrokken.

Overige voertuigen

Dit zijn alle voertuigen die niet onder de bovenstaande categorieën vallen. Dus fietsen, brom- en snorfietzen, gehandicaptenvoertuigen, trams, treinen en metro's.

Er zit een verschil tussen motorvoertuigen en motorrijtuigen. Onder de motorrijtuigen vallen álle motorvoertuigen en daarnaast ook de bromfietsen en gehandicaptenvoertuigen. Fietsen met trapondersteuning en alle voertuigen die via een rails worden voortbewogen, zijn geen motorvoertuigen én geen motorrijtuigen.

Aanhangwagen

Een voertuig dat door een ander voertuig wordt voortbewogen of kennelijk bestemd is om zo te worden voortbewogen. Ook opleggers vallen hieronder.

Ambulance

Een motorvoertuig ingericht en bestemd voor ambulancevervoer. Het zijn voorrangsvoertuigen als zij gebruikmaken van optische en geluidsignalen, te weten een blauw zwaai- en knipperlicht en een tweetonige hoorn.

Autobus

Een motorvoertuig ingericht voor het vervoer van meer dan 8 personen, de bestuurder niet meegerekend. Bestuurders van een autobus hebben rijbewijs D nodig.

INKIJKEXEMPLAAR

De rest van dit hoofdstuk is
niet beschikbaar in het inijkexemplaar

B

Bepalingen rijbevoegdheid en rijbewijzen

Geldig Nederlands rijbewijs

Alle bestuurders van een kentekenplichtig motorrijtuig, dus ook van een bromfiets, moeten in het bezit zijn van een geldig Nederlands rijbewijs. Dit geldt ook voor bestuurders van (niet kentekenplichtige) trekkers. Als het rijbewijs is gehaald, heeft de houder van het rijbewijs de bevoegdheid om een motorvoertuig of een motorrijtuig te besturen, waarvoor een rijbewijs geldig is. Dit geldt ook voor aanhangwagens van een bepaalde massa. Echter, alleen als daarvoor geen apart rijbewijs nodig is.

Het rijbewijs mag zijn geldigheid niet hebben verloren en moet voldoen aan de door de Minister gestelde eisen. Je mag dus alleen gaan rijden als je de originele en onbeschadigde documenten bij je hebt. Een kopie is niet toegestaan.

Beperkingen

Soms kunnen er beperkingen of voorwaarden op het rijbewijs vermeld staan, zoals:

- Gebruik van een automatische koppeling.
- Alleen mogen rijden in een brommobiel.
- Verplichting tot het dragen van een bril of lenzen.

Rijbewijs categorieën A t/m E

Rijbewijzen zijn onderverdeeld in de categorieën A t/m E en T en worden afgegeven voor het besturen van de onderstaande voertuigen:

Rijbewijs A

Rijbewijs A heb je nodig om een motorfiets te mogen besturen. Binnen deze categorie is er een onderverdeling in drie zwaarte-categorieën: A, A1 en A2. Vanaf je 18e verjaardag mag je het rijbewijs halen voor motorfietsen die vallen onder de lichtste categorie A1. Vanaf je 20e verjaardag mag je het rijbewijs halen voor motorfietsen die vallen onder de middelste categorie A2. Vanaf je 21e verjaardag mag je het rijbewijs halen voor motorfietsen die vallen onder de zwaarste categorie A. Echter, ben je tijdens het behalen van dit rijbewijs nog geen 24 en heb je nog geen twee jaar je rijbewijs A2, of heb je rijbewijs A2 nog helemaal niet? Dan komt er op je rijbewijs A code 80 te staan. Dit betekent dat je vanaf dat moment mag rijden op:

- motoren en driewielige motorrijtuigen van de categorie A1
- motoren van de categorie A2 en
- driewielige motorrijtuigen van de categorie A.

Pas als je na het behalen van je rijbewijs A twee jaar in het bezit bent van rijbewijs A of A2, of zodra je 24 jaar wordt, vervalt code 80 en mag je ook op tweewielige motorfietsen van de zwaarste categorie rijden. Ben je al 24 jaar, dan mag je direct je rijbewijs A halen en geldt er geen beperkende code.

Rijbewijs AM*

Iedereen die op een bromfiets wil rijden en geen rijbewijs A (motor) of B (personenauto) heeft, moet in het bezit zijn van het rijbewijs AM, waarvoor een theorie- en praktijkexamen moet worden afgelegd. Dit rijbewijs geldt voor bromfietsen, snorfietsen, brommobielen en speed-pedelecs. Voor bestuurders van gehandicaptenvoertuigen en fietsen met trapondersteuning die maximaal 25 km/u kunnen rijden is geen rijbewijs noodzakelijk.

*Slaag je voor rijbewijs A of B dan krijg je rijbewijs AM (bromfiets) er gratis bij.

Rijbewijs voor brommobiel

Ben je van plan om alleen in een brommobiel te gaan rijden, dan kun je er ook voor kiezen een praktijkexamen te doen in een brommobiel. Leg je dit met succes af, dan ontvang je een rijbewijs AM met beperkende code. Je rijbewijs is daarmee alleen geldig voor brommobielen. Let op, je mag daarmee dus niet op een bromfiets, snorfiets of speed-pedelec rijden. Dit praktijkexamen gaat vooral om de beheersing van het voertuig en wordt afgelegd op een afgesloten terrein.

Ongeldig wegens medische redenen

Als het rijbewijs A of B om medische redenen niet langer geldig is, bestaat de mogelijkheid om in het bezit te blijven of te komen van een rijbewijs AM. Informatie hierover geeft de afdeling burgerzaken van jouw gemeente.

Rijbewijs B

Rijbewijs B (ook voor 2toDrive) geeft de bevoegdheid om een personenauto tot en met 3500 kg te besturen en daarin maximaal 8 personen te vervoeren naast jezelf. Je mag met rijbewijs B een auto met aanhangwagen besturen, als de toegestane maximummassa van de aanhangwagen niet meer bedraagt dan 750 kg. Is de toegestane maximummassa meer dan 750 kg, dan mag dat indien de toegestane maximummassa van de auto én de aanhangwagen (de combinatie) niet zwaarder is dan 3500 kg.

Rijbewijs BE

Indien de toegestane maximummassa van de auto en de aanhangwagen samen (de combinatie) meer is dan 3500 kg en de maximummassa van de aanhangwagen is meer dan 750 kg, dan volstaat alleen rijbewijs B niet meer. Deze combinaties mag je wel besturen als je in het bezit bent van rijbewijs E achter B (ook wel BE genoemd). De maximummassa van de aanhangwagen mag dan niet meer zijn dan 3500 kg. Is dit wel het geval, dan moet je minimaal in het bezit zijn van rijbewijs C1E.

Rijbewijs C

Met rijbewijs C mag je een motorvoertuig besturen dat meer dan 3500 kg weegt, zoals grote bestel- en vrachtauto's. Voor het trekken van een aanhangwagen heb je dan ook nog rijbewijs E (achter C) nodig.

Rijbewijs D

Wie meer dan acht personen wil vervoeren, heeft het (bus)rijbewijs D nodig. Komt daar nog een aanhangwagen bij met een toegestaan maximumgewicht van meer dan 750 kg, dan is het rijbewijs E (achter D) verplicht.

Rijbewijs T

Het T-rijbewijs heb je nodig om een landbouw-, bosbouwtrekker of motorrijtuigen met beperkte snelheid te mogen besturen op de openbare weg. Voor het besturen van een trekker op bijvoorbeeld een akker, is het rijbewijs niet verplicht. Het T-rijbewijs kan worden behaald vanaf 16 jaar.

Geldigheidsduur

De geldigheidsduur van een rijbewijs A, B, AM en T is 10 jaar en kan daarna telkens met 10 jaar worden verlengd, tot de aanvrager de leeftijd van 65 jaar heeft bereikt. Vanaf 65 jaar is de verlenging afhankelijk van de leeftijd:

- Leeftijd tussen 65 en 70 jaar: verlenging tot maximaal je 75e jaar.
- Leeftijd tussen 70 en 75 jaar: verlenging met maximaal 5 jaar.
- Leeftijd vanaf 75 jaar: verlenging met 5 jaar en er moet een medische keuring worden overlegd (voor bromfietrijbewijs AM is geen medische keuring verplicht).

Identiteitsbewijs

Het Nederlands rijbewijs is tevens een identiteitsbewijs. Naast de voertuigcategorieën die je mag besturen staan ook het documentnummer, je persoonsgegevens, je pasfoto en je burgerservicenummer (BSN) vermeld.

Beginnersrijbewijs

Iedereen die voor het eerst een rijbewijs haalt, is gedurende de eerste vijf jaar van dit rijbewijs een beginnende bestuurder. Voor mensen die hun AM of T rijbewijs halen voor hun 18e, geldt zelfs een termijn van zeven jaar. Beginnende bestuurders krijgen onder andere een strafpunt als zij staande worden gehouden vanwege bumperkleven, een snelheidsoverschrijding van meer dan 30 km/u, een alcoholpromillage van 0,8 (350 µg/l) of hoger en bij het veroorzaken van ongevallen waarbij doden of gewonden vallen.

Bij twee strafpunten kan het CBR het rijbewijs schorsen en een onderzoek instellen. Bij onvoldoende rijvaardigheid wordt het rijbewijs ongeldig verklaard.

Als beginnend bestuurder geldt een maximaal alcoholpromillage van 0,2 (88 µg/l). Ben je geen beginnend bestuurder meer, dan geldt een maximaal alcoholpromillage van 0,5 (220 µg/l). Dit laatste promillage geldt ook voor fietsers.

INKIJKEXEMPLAAR

De rest van dit hoofdstuk is
niet beschikbaar in het inijkexemplaar

C

Inrichting, lading en slepen

Wat verstaan we onder een bromfiets?

Een bromfiets is een motorrijtuig op twee of meer wielen met een maximale constructiesnelheid van 45 km/u. Ondanks dat een bromfiets een motorrijtuig is, valt deze niet onder de motorvoertuigen. Dit merk je vooral aan het feit dat ze eigen verkeersregels hebben.

Bromfietsen kun je onderverdelen in drie categorieën:

- Tweewielige bromfietsen
- Driewielige bromfietsen
- Vierwielige bromfietsen (zoals een brommobiel)

Constructiesnelheid

Alle categorieën bromfietsen moeten zodanig geconstrueerd zijn, dat ze niet sneller kunnen dan 45 km/u. Ze moeten voorzien zijn van een verbrandingsmotor met een cilinderinhoud van maximaal 50 cm³ (ook wel 50 cc genoemd), of voorzien zijn van een elektromotor. Drie- en vierwielige bromfietsen mogen ook van een ander type verbrandingsmotor dan een verbrandingsmotor met een elektrische ontsteking voorzien zijn, mits het netto maximumvermogen niet meer bedraagt dan 4 Kw. Bromfietsen met een constructiesnelheid van 45 km/u hebben een gele kentekenplaat. Dit geldt ook voor brommobielen en speed-pedelecs.

Snorfietsen

Snorfietsen zijn een aparte groep binnen de bromfietsen. Ze hebben een lagere constructiesnelheid, maximaal 25 km/u. Ze volgen de verkeersregels van de fietsers in plaats van die van de bromfietzers. Ook hebben ze geen helmplicht. Snorfietsen hebben een blauwe kentekenplaat.

Brommobielen

Brommobielen zijn vierwielige bromfietsen met een constructiesnelheid van maximaal 45 km/u. Ook zij zijn een aparte groep binnen de bromfietsen. Ze volgen de verkeersregels die ook gelden voor bestuurders van motorvoertuigen in plaats van die van de bromfietzers. De ledige massa van vierwielige bromfietsen mag niet meer bedragen dan 350 kg.

Tweewielige bromfietsen

Vierwielige bromfiets (een brommobiel)

Speed-pedelec

Een speed-pedelec valt ook onder de bromfietsen. Ondanks dat een speed-pedelec nog het meeste lijkt op een fiets, heb je hiervoor rijbewijs AM nodig en moet je tijdens het rijden op een speed-pedelec verplicht een goedgekeurde helm dragen. Alle verkeersregels zoals deze voor bromfietzers gelden, gelden ook voor bestuurders van een speed-pedelec.

Bijzondere bromfietsen

Dan bestaan er nog voertuigen die de bijzondere bromfietsen genoemd worden. Hieronder valt bijvoorbeeld de Segway. Ondanks de naam 'bromfietsen', gelden voor deze groep weer andere regels. Zo hoef je geen rijbewijs te hebben om erop te mogen rijden en is de constructiesnelheid nooit hoger dan 25 km/u. Voor sommige van deze voertuigen geldt wel een minimumleeftijd van 16 jaar. Bijzondere bromfietsen worden hier verder niet meer besproken.

Voertuigeisen

Als je op de openbare weg gaat rijden met een voertuig ben je verantwoordelijk voor de technische staat en het juiste gebruik van dit voertuig. Het maakt niet uit of dit nu een motorvoertuig, bromfiets of fiets is. Het voertuig moet voldoen aan de permanente eisen (algemene technische eisen) en de gebruikseisen.

Aansprakelijkheid

Voor deze eisen ben je niet alleen als bestuurder verantwoordelijk. Ook de houder of eigenaar van het voertuig is hiervoor verantwoordelijk. Als jij een bromfiets leent van iemand en deze bromfiets mist bijvoorbeeld de kentekenplaat, dan ben jij daarvoor verantwoordelijk, maar ook de persoon van wie de bromfiets is.

Ditzelfde geldt als jij jouw voertuig uitleent aan iemand die hier op een verkeerde manier lading mee vervoert. Ook dan zijn jullie beiden aansprakelijk, terwijl jij hier misschien helemaal geen weet van hebt.

Algemene technische eisen

Je mag niet rijden of laten rijden in een voertuig als dit voertuig:

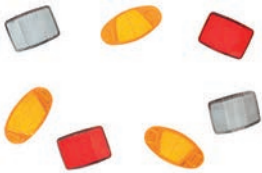
- niet deugdelijk (goed) van bouw of inrichting is;
- niet goed genoeg onderhouden is;
- zo gebouwd of ingericht is dat de bestuurder onvoldoende zicht naar voren of opzij heeft;
- op een andere manier niet voldoet aan de gestelde voertuigeisen.

Normaal gesproken kun je ervan uitgaan dat een voertuig dat je nieuw koopt, aan alle voertuigeisen voldoet. Maar als er iets stuk gaat, kan dit betekenen dat het voertuig niet meer aan de eisen voldoet. Laat je de kapotte onderdelen door iemand

met vakkennis repareren, of vervangen door originele onderdelen, dan zal het voertuig normaal gesproken weer opnieuw voldoen aan de gestelde eisen.

Voor bromfietsen geldt geen verplichte jaarlijkse keuring, zoals de APK bij de personenauto. Je bent zelf verantwoordelijk voor de staat van de bromfiets. Laat je bromfiets daarom altijd goed nakijken als er iets niet klopt.

De technische eisen komen in het algemeen op hetzelfde neer: Alle verplichte onderdelen moeten in een goede staat zijn, goed werken en goed vastzitten.

Retroreflectoren

Retroreflectoren weerkaatsen licht in dezelfde richting terug als waar het licht vandaan kwam. Ze maken zo het voertuig waar ze op aangebracht zijn zichtbaar. Meestal zijn ze rood, ambergeel of wit.

Omdat een voertuig dat stilstaat en uitgeschakeld is meestal geen verlichting voert, is deze in het donker slecht te zien. Om te voorkomen dat er andere bestuurders tegenaan rijden, is de aanwezigheid van een rode retroreflector aan de achterkant van het voertuig altijd verplicht. Zonder deze retroreflector mag je het voertuig nergens op de openbare weg (dus ook niet in de berm!) neerzetten.

Kenteken

Aan de kentekenplaat en het voertuigidentificatienummer (VIN) kan een voertuig herkend worden. Dit betekent dat:

- het voertuig ook moet voldoen aan de gegevens die op de kentekencard en in het kentekenregister staan, bijvoorbeeld de constructiesnelheid;
- het voertuig voorzien moet zijn van een goed bevestigde en goed leesbare originele kentekenplaat met goedkeuringsmerk;
- het VIN in het chassis of frame ingeslagen en goed leesbaar moet zijn. Als deze (deels) is weggehaald zou dit kunnen betekenen dat het voertuig ooit gestolen is.

Afmetingen

Bromfietsen mogen niet langer zijn dan 4 meter en niet hoger zijn dan 2,5 meter. De maximale breedte is afhankelijk van het aantal wielen. Een tweewielige bromfiets mag maximaal 1 meter breed zijn, een bromfiets op drie of vier wielen mag maximaal 2 meter breed zijn.

Dit geldt inclusief eventuele lading.

Uitlaatsysteem

Het uitlaatsysteem moet gasdicht zijn, goed vastzitten en mag niet teveel geluid produceren. Hoeveel dit is, staat in het kentekenregister vermeld. Staat hier geen waarde, dan geldt voor een snorfiets een geluidsnorm van 90 decibel en voor een bromfiets 97 decibel. Tijdens een controle mag je maximaal 2 decibel boven deze

INKIJKEXEMPLAAR

De rest van dit hoofdstuk is
niet beschikbaar in het inijkexemplaar

D

Techniek, onderhoud en controle

Keuringsplicht

Voor een bromfiets geldt alleen een keuringsplicht zodra het voertuig voor het eerst wordt toegelaten op de Nederlandse weg. Dat is de typegoedkeuring die wordt verzorgd door de fabrikant. Bij normaal gebruik en goed onderhoud van de bromfiets, hoeft deze niet opnieuw gekeurd te worden. Er bestaat voor bromfietsen bijvoorbeeld geen algemene periodieke keuring (APK) zoals bij personenauto's.

Je bent als eigenaar (of houder) en als bestuurder voor de wet verantwoordelijk voor de staat van de bromfiets. Nog belangrijker is, dat een regelmatige controle en goed onderhoud van de bromfiets essentieel zijn voor de veiligheid. De technische eisen zoals deze zijn vastgelegd in de wet kun je vinden in hoofdstuk C.

Voldoet je voertuig bij een politiecontrole niet aan de eisen, dan kan de politie een bekeuring uitschrijven en het kenteken voorzien van een WOK-status. Dit wordt geregistreerd in het kentekenregister en staat voor 'wachten op keuren'. Het betekent dat je niet met dit voertuig de weg op mag tot deze opnieuw goedgekeurd is door de RDW (Rijksdienst voor het Wegverkeer). In de tussentijd is het voertuig niet geschorst en loopt de verzekeringsplicht wel gewoon door. Een WOK-status kun je bijvoorbeeld krijgen als je bromfiets is opgevoerd, of slecht is onderhouden.

BRAVO-A

Om te zorgen dat je bromfiets altijd in een goede staat verkeert is het belangrijk om regelmatig (voor iedere rit) een aantal zaken te controleren. Handig hiervoor is de BRAVO-A methode.

BRAVO-A is een geheugensteuntje voor de controle van de banden, remmen, aandrijving, verlichting, olie en andere algemene zaken.

Banden

Controleer de banden op beschadigingen, scheurtjes, slijtage (profiel) en uitstulpingen. Controleer of de ventieldopjes aanwezig zijn en of de bandenspanning voldoende is. Een te lage bandenspanning geeft meer slijtage, een slechtere wegligging en meer brandstofverbruik.

Controleer de ventieldopjes

Controleer de profieldiepte

Controleer op het oog de bandenspanning. Bij twijfel en minimaal eens per maand meet je deze met een bandenspanningsmeter.

Remmen

De remmen zijn het belangrijkste onderdeel van de bromfiets. Controle is daarom erg belangrijk. Beide remmen moeten altijd perfect werken.

- Controleer de remdruk voordat je wegrijdt maar nadat je de bromfiets gestart hebt. Dit doe je door de remhendel(s) in te knijpen of het voetpedaal in te drukken. Kun je deze inknijpen of indrukken tot de aanslag? Dan is de remdruk niet in orde. Dit kan komen door versleten remblokken of een lekkage in het systeem. Ga niet rijden maar laat dit eerst nakijken.
- Controleer de remvloeistof. Het remvloeistofniveau moet tussen het minimum- en maximumteken staan.
- Controleer de remschijven. Deze moeten nog voldoende dik zijn en mogen geen grote bramen vertonen. Ook moeten ze perfect recht zijn.
- Controleer de remkabels. Deze mogen niet gerafeld of versleten zijn.

Aandrijving

Controleer de ketting (indien aanwezig) op slijtage en spanning. Smeer de ketting regelmatig. De meeste bromfietsen hebben tegenwoordig geen ketting meer waarmee dit onderhoud wegvalt.

Verlichting

Controleer de verlichting op kapot glas en kapotte lampen. Vervang dit direct. Goede verlichting is erg belangrijk voor de zichtbaarheid van de bromfiets.

Olie

Controleer op olie lekkage en oliepeil. Dit kan door middel van het oliepeilstokje in het motorblok. Controleer dit niet met een warme motor, maar doe dit voor de rit of als de bromfiets alweer 5 tot 10 minuten uit staat, zodat de olie weer in de opvangbak kan zakken. Aflezen bij een (te) warme motor geeft een foute meting. Vul bij indien nodig.

Algemene zaken

Controleer de overige zaken zoals de accu, vering, bedieningsorganen en dashboardlampjes.

Dashboardlampjes en symbooltjes

Hieronder behandelen we de meest voorkomende lampjes op een bromfiets:

Stadslicht of markeringslicht

Dit lampje geeft aan dat de verlichting ingeschakeld staat, minimaal op stadslicht. Controleer bij afwezigheid van het dimlicht-dashboardlampje altijd of je wel dimlicht voert. Alleen met stadslicht rijden is onverantwoord.

Dimlicht

Dit lampje geeft aan dat je dimlicht ingeschakeld hebt.

Groot licht

Dit lampje is verplicht op bromfietsen die zijn voorzien van groot licht en geeft aan dat je groot licht ingeschakeld hebt. Let op dat je niemand verblindt met groot licht.

Richtingaanwijzers

Deze pijltjes kunnen gecombineerd, of los van elkaar aangebracht zijn. Ze geven aan dat je richtingaanwijzer aan staat. Bij een gecombineerd lampje zul je zelf moeten controleren of je ook de juiste richtingaanwijzer aan hebt gezet.

Mistachterlicht

Dit lampje moet aanwezig zijn als de brommobiel voorzien is van een mistachterlicht. Dit lampje geeft aan dat het mistachterlicht ingeschakeld is. Je mag het mistachterlicht alleen aanzetten bij een zicht van 50 meter of minder, door sneeuwval of mist.

Brandstofniveau

Dit lampje geeft aan dat de brandstoftank bijna leeg is. Bij sommige bromfietsen kan er dan nog overgeschakeld worden naar een reserve-tankje.

Koelvloeistof

Dit lampje geeft aan dat er een probleem is met het koelsysteem. Meestal is de motor in dat geval te heet. Stop direct en laat de motor afkoelen, voordat je het koelvloeistofniveau (indien de motor vloeistofgekoeld is) controleert.

Motorolie

Er zijn twee verklikkerlampjes die een probleem kunnen aangeven met de motorolie. De oranje geeft aan dat je het oliepeil moet gaan controleren omdat het niveau te laag begint te worden. De rode geeft aan dat je direct moet stoppen. In dat geval is er een acuut probleem met de motorolie en loop je het risico dat de motor stuk gaat door een te lage oliedruk en daardoor te weinig smering en koeling.

Accuspanning

Dit lampje geeft aan dat er een probleem is met de accu. Deze hoort te gaan branden zodra je de bromfiets op het contact zet, maar moet weer uitgaan zodra de motor gestart is. Blijft deze aan of gaat deze aan tijdens het rijden, dan laadt de accu niet meer voldoende op. Vaak betekent dit dat de accu aan vervanging toe is.

INKIJKEXEMPLAAR

De rest van dit hoofdstuk is
niet beschikbaar in het inijkexemplaar

E

Gebruik gordels, zitplaats passagiers en helmen

Helmplicht en het gebruik van gordels

Bromfietsen en speed-pedelecs

Bestuurders en passagiers van bromfietsen en speed-pedelecs zijn verplicht om een goedgekeurde en goed passende helm te dragen. Deze verplichting geldt altijd, dus ook in de zomer en tijdens korte ritjes. Voor bestuurders en passagiers van snorfietsen en brommobielen met gesloten carrosserie geldt die verplichting niet.

Op een snorfiets is het dragen van een helm niet verplicht.

Het niet dragen van een goedgekeurde en goed passende helm, of het niet (goed) vastmaken van de kinband van de helm is levensgevaarlijk en kan daarnaast een bekeuring opleveren.

Helmkeuze

Er zijn verschillende soorten helmen op de markt, met allen hun eigen voor- en nadelen.

Integraalhelm

De integraalhelm is de meest bedekkende helm en daarmee de helm die de meeste veiligheid biedt. Belangrijke kenmerken zijn het vaste kinstuk en het opklapbare vizier. De luxere versies hebben tevens een zonnevizier achter het normale vizier dat je kunt neerklappen bij zonnig weer. De belangrijkste nadelen van de integraalhelm zijn het verminderde contact met de omgeving doordat je minder goed hoort en je ook minder goed te verstaan bent door het kinstuk. Daarnaast beslaat het vizier sneller. Ook voor brildragers is deze helm lastiger.

Systeemhelm

De systeemhelm lijkt veel op de integraalhelm. Het enige verschil is het feit dat het kinstuk inclusief het vizier omhoog geklapt kan worden. In veiligheid maakt het weinig verschil met de integraalhelm. De belangrijkste voordelen van de systeemhelm ten opzichte van de integraalhelm zijn het gemak waarmee je kunt communiceren zodra je het kinstuk omhooggeklapt hebt en het grotere gemak voor brildragers. Het rijden met een geopende systeemhelm is overigens, afhankelijk van het goedkeuring, meestal niet toegestaan. Een flink aantal systeemhelmen zijn alleen dichtgeklapt goedgekeurd. Dat betekent dus dat ze opengeklapt geen goedkeuring hebben en daarmee rijden verboden is.

Jethelm

De jethelm is een helm zonder kinstuk. De meeste jethelmen hebben wel een vizier, maar bij de ouderwetser (pot)helmen kan deze ook ontbreken. Het dragen van oogbescherming door middel van een beschermende bril is dan aan te raden. De jethelm is een redelijk open helm wat ook direct betekent dat hij bij valpartijen vooral de onderste helft van het gezicht veel minder beschermt.

De grootste voordelen van de jethelm zijn het feit dat je je minder opgesloten voelt en dat het dragen van een bril onder deze helm meestal geen probleem is. Ook gaat het communiceren makkelijker omdat het kinstuk ontbreekt.

Speed-pedelec helm

De eisen voor een speed-pedelec helm zijn iets anders dan voor een bromfietshelm. Een gewone wielrenhelm is niet voldoende, de helm moet voldoen aan de goedkeuring van speed-pedelec helmen. De meeste speed-pedelec helmen lijken wel veel op wielrenhelmen, maar lopen in de nek verder door naar beneden. Ook rondom het oor is meer beveiliging aangebracht en veel speed-pedelec helmen zijn voorzien van een vizier.

Belangrijke eisen bij aanschaf

Als je hebt bedacht wat voor helm je zoekt, zijn er nog een aantal zaken waar je rekening mee moet en kunt houden in je beslissing.

- Kies een helm die goed past. Dit betekent dat de helm zo strak zit dat hij nog net comfortabel zit, maar niet te draaien is op het hoofd. Laat je goed voorlichten in de winkel!
- Zorg dat je de helm goed op je hoofd zet met passen. De rand die boven het gezicht langs loopt moet vlak boven de wenkbrauwen lopen en niet halverwege het voorhoofd.
- De helm mag de nek of rug niet raken als je omhoog kijkt.
- Na het sluiten van de kinband mag er maximaal 2 cm speling zijn tussen de kinband en de kin.
- Let altijd op de goedkeuring die in de helm staat! Een helm moet goedgekeurd zijn om ermee de weg op te mogen. De combinatie E4 betekent dat de helm volgens de ECE-norm goedgekeurd is in Nederland. Bromfietshelmen moeten voldoen aan de ECE 22 norm. Speed-pedelec helmen moeten voldoen aan de NTA 8776 norm.
- Houd er rekening mee dat een felgekleurde, lichte helm altijd meer opvalt in het verkeer dan een donkergekleurde helm en dus bijdraagt aan jouw veiligheid.

Beschadigde helm

Als je bent gevallen en je helm heeft de grond of een ander object geraakt, moet je de helm vervangen. Schade aan de helm is soms niet te zien, omdat deze ook aan de binnenkant van de helm kan zitten. Het vulmateriaal in de helm dat je hoofd moet beschermen bij een ongeval werkt slechts één keer goed. Omdat na een ongeval deze bescherming niet meer gegarandeerd is, kun je de helm beter niet meer gebruiken. Dit is ook de reden waarom je erg moet uitkijken met het kopen van een tweedehands helm. Ga altijd netjes om met je helm en voorkom dat je hem laat vallen.

Reinigen van de helm

De helm, vooral het vizier van de helm, moet regelmatig schoongemaakt worden. De beste manier om het vizier te reinigen is met een zachte natte doek en eventueel een beetje afwasmiddel. Ook afdrogen doe je met een zachte doek of een zeem. Vermijd het gebruik van keukenpapier en sterke of schurende schoonmaakmiddelen.

Brommobielen

Bromfietsen op meer dan twee wielen met een gesloten carrosserie en een ledige massa van meer dan 250 kg, zoals brommobielen, moeten voorzien zijn van gordels op alle naar voren gerichte zitplaatsen. De bestuurder en eventuele bijrijder(s) zijn verplicht deze te dragen tijdens het rijden.

Rijden met een passagier en/of bagage

Veiligheid

Niet alle bromfietsen zijn geschikt voor twee personen, sommige bromfietsen zijn gebouwd voor het vervoer van slechts één persoon. Deze hebben geen enkele beveiliging en soms zelfs geen zitplaats voor een tweede persoon. Het is alleen toegestaan om passagiers mee te nemen op een bromfiets met plaats voor twee personen. Kinderen onder de 8 jaar mogen alleen achterop worden vervoerd als er voldoende steun is voor rug, handen en voeten.

Kinderen onder de 12 jaar zijn niet zelf verantwoordelijk voor de helmplicht achterop de bromfiets. In dat geval is de bestuurder verantwoordelijk en ontvangt deze ook de bekeuring indien het kind zonder helm achterop een bromfiets meerijdt. Vanaf 12 jaar is het kind zelf verantwoordelijk en ontvangt deze zelf de eventuele bekeuring. Het is logisch dat je als bestuurder sowieso niet toestaat dat er een passagier zonder helm achterop de bromfiets plaatsneemt, ongeacht wie er wettelijk gezien de verantwoordelijkheid draagt.

INKIJKEXEMPLAAR

De rest van dit hoofdstuk is
niet beschikbaar in het inkijkexemplaar

F

Milieu en energiezuinig rijden

Milieu

Het verkeer is een belangrijke oorzaak van de hedendaagse milieuvervuiling. Milieu is een zaak die ons allemaal aangaat. Zo kunnen de uitlaatgassen van motorrijtuigen tot een behoorlijke luchtverontreiniging leiden. Als je met je brom- of snorfiets daadwerkelijk aan het verkeer gaat deelnemen wordt er van je verwacht dat jij ook je bijdrage levert om de milieuvervuiling zoveel mogelijk tegen te gaan.

Uitlaatgassen

Uitlaatgassen bevatten bestanddelen die bijdragen aan de luchtverontreiniging. Door verstandig rijgedrag te combineren met een goed onderhouden voertuig kunnen de effecten van milieuvervuiling behoorlijk worden beperkt.

Zuinig rijden

Als je op een verstandige manier rijdt, belast je het milieu minder.

Dit bereik je op de volgende manier:

- Start de bromfiets zonder onnodig veel gas te geven.
- Laat na het starten de motor niet onnodig stationair draaien.
- Rijd na het starten direct en rustig weg.
- Maak niet onnodig gebruik van de gashendel.
- Schakel bij een schakelbromfiets tijdig over naar een hogere versnelling.
- Anticipeer vroegtijdig, dus vooruitzien, vooruitdenken en tijdig instellen op de handeling of uit voorzorg reeds handelen. Dit doe je om veelvuldig schakelen en remmen te voorkomen.
- Houd voldoende vrije ruimte rondom. Ook dit zorgt ervoor dat je minder vaak hoeft te remmen.
- Rijd nooit onnodig te snel.
- Neem voor bochten tijdig gas terug en versnel pas weer halverwege de bocht.
- Zorg altijd voor een optimale bandenspanning.

- Vermijd gevaarlijke en onnodige inhaalmanoeuvres.
- Rijd defensief en houd rekening met fouten van anderen.
- Houd je bromfiets in een goede conditie.
- Moet je ergens wat langer wachten, zoals bij een overweg of brug, zet dan de verbrandingsmotor af.

Onderhoud

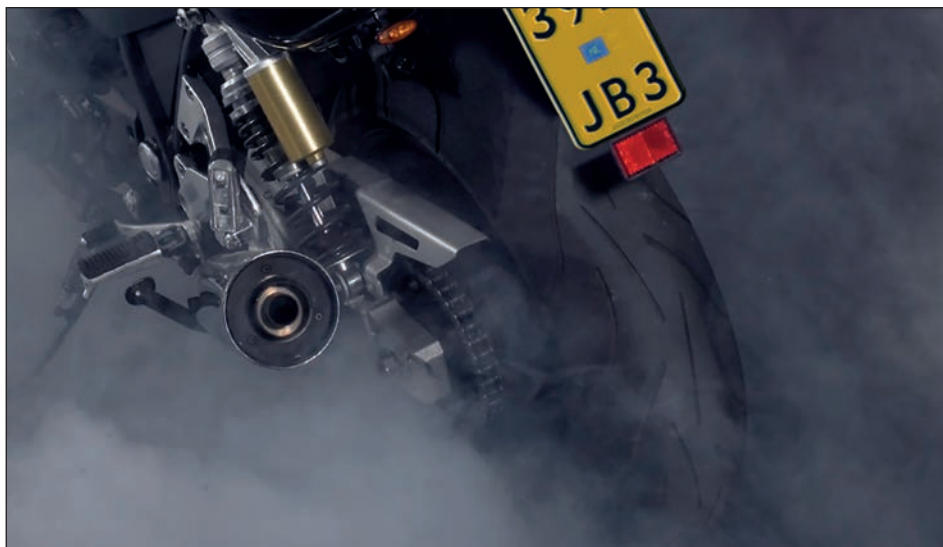
Een goed onderhouden voertuig zal het milieu minder belasten. Regelmatig onderhoud leidt tot een betere conditie van je bromfiets. Een niet juist afgestelde verbrandingsmotor zal de uitstoot van schadelijke stoffen negatief beïnvloeden. Zo zal een lekke uitlaat bijvoorbeeld niet alleen meer geluid produceren, maar zal ook het brandstofverbruik doen toenemen. Laat je bromfiets beslist nakijken als je merkt dat:

- Er een donkere walm uit de uitlaat komt.
- Het brandstofverbruik drastisch toeneemt.
- De verbrandingsmotor slecht en onregelmatig loopt.

Katalysator

De huidige brom- en snorfietzen met een verbrandingsmotor zijn minder belastend voor het milieu dan de oudere bromfietsen. Dit komt omdat ze zijn uitgevoerd met een katalysator.

De geregelde drie-wegkatalysator voorkomt voor een groot deel de uitstoot van gevaarlijke stoffen. Een goedwerkende katalysator zal bijvoorbeeld het schadelijke koolmonoxidegas dat uit de motor afkomstig is, omzetten naar koolstofdioxide. Een katalysator werkt pas goed bij de juiste temperatuur. Deze is pas na 10-20 minuten rijden bereikt. Kortere afstanden zijn daardoor per kilometer veel belastender voor het milieu dan langere afstanden.

INKIJKEXEMPLAAR

De rest van dit hoofdstuk is
niet beschikbaar in het inijkexemplaar

G

Toestand van de bestuurder

Verkeersgedrag en verkeersveiligheid

Als je aan het verkeer gaat deelnemen, is het belangrijk dat je over voldoende rijvaardigheid, rijervaring en voertuigbeheersing beschikt. Verder is het van belang dat je goed kunt waarnemen en anticiperen op het gedrag van andere weggebruikers. Je moet weten wat je mogelijkheden zijn en, nog belangrijker, waar de grenzen van je mogelijkheden liggen.

Jaarlijks overlijden meer dan 600 personen aan de gevolgen van een verkeersongeval. Bijna driekwart van de slachtoffers is een man en een kwart is jonger dan 29 jaar.

Als je kijkt naar het ongevalsrisico per gereden kilometer, ligt dat verreweg het hoogst bij de gemotoriseerde tweewielers zoals bromfietsen en motoren. Het risico dat je als bromfietser in het verkeer iets overkomt is zelfs zo'n 10x hoger per kilometer dan voor automobilisten. Dit heeft te maken met de kwetsbaarheid van het voertuig en het gebrek aan kreukelzone, maar ook zeker aan de mentaliteit van de bromfietser zelf. Bromfietzers zijn meestal tussen de 16 en 25 jaar. Het is bekend dat deze leeftijdscategorie vaak meer risico neemt. Daarnaast speelt ook groepsdruk een grote rol, naast het gebruik van alcohol en drugs. Een veel kleinere rol spelen de omgevingsfactoren en het voertuig zelf.

Belangrijkste oorzaken van verkeersongevallen in percentages

1. **De mens** (ongeveer 92%): Rijden met een te hoge snelheid, alcohol- of drugsgebruik, vermoeidheid, overmoedigheid, niet dragen van een helm.
2. **Het voertuig** (ongeveer 5%): Slecht onderhoud zoals slechte banden, technisch mankement aan remmen, ontbreken of slechte verlichting en spiegels.
3. **De omgeving** (ongeveer 3%): Onvoldoende zicht, onduidelijke verkeerssituaties, overstekend wild en weg- en weersomstandigheden.

Geestelijke en lichamelijke toestand van de bestuurder

Het verkeersgedrag van aankomende bestuurders is van veel factoren afhankelijk. Heb je onvoldoende kennis van de verkeersregels, gebruik je alcohol, medicijnen of drugs, dan verhoogt dit het risico op ongevallen aanzienlijk. Daarnaast zijn een goede lichamelijke toestand en een goed geestelijk welzijn ook zeer belangrijk om veilig aan het verkeer deel te kunnen nemen.

Zo moet je lichamelijk en geestelijk goed in staat zijn om alle handelingen die bij het rijden horen zonder problemen te kunnen uitvoeren. Maar even zo belangrijk zijn je emoties. Zo kun je soms angstige of overmoedige periodes hebben, maar ook periodes dat je zorgeloos en blij bent, dan wel hectische periodes vol stress, spanning en nervositeit. Zowel positieve als negatieve emoties kunnen van invloed zijn op het verkeersgedrag en de concentratie.

Gehaast op weg

Ga nooit gehaast op weg, maar gun jezelf voldoende tijd om veilig aan het verkeer deel te nemen. Ga niet harder rijden omdat je haast hebt, maar pas je snelheid altijd aan de omstandigheden in het verkeer op dat moment aan. Houd ook je gedachten bij het verkeer, in plaats van je druk te maken over het feit dat je te laat komt.

Vermoeidheid

Vermoeidheid komt onder jongeren veel voor. Ze gaan vaker te laat naar bed en slapen daardoor te kort. Als je vermoeid bent heeft dit een negatieve invloed op de rijvaardigheid. Je concentratie vermindert sterk en je reactievermogen neemt af. Daarnaast word je prikkelbaarder en sneller gefrustreerd. Dit verhoogt het risico op ongevallen aanzienlijk. Dit risico kan zelfs wel 3 tot 8 keer hoger zijn.

De meeste bromfietzers gebruiken hun bromfiet om naar school of werk te gaan en zullen geen hele lange ritten maken. Mocht je dit wel van plan zijn, zorg er dan voor dat je uitgerust op weg gaat en regelmatig pauze neemt. Neem minimaal iedere 2 uur een pauze van 15 minuten.

INKIJKEXEMPLAAR

De rest van dit hoofdstuk is
niet beschikbaar in het inkijkexemplaar

H

Eigenschappen en toestand eigen voertuig

Eigenschappen bromfiets

Onder de noemer 'bromfiets' vallen verschillende voertuigen. Ieder type heeft zijn eigen kenmerken en eigenschappen. Onder welk type de bromfiets valt, is afhankelijk van hoe deze is ingeschreven in het kentekenregister.

Bromfiets (geel kenteken)

Een bromfiets, meestal op twee wielen heeft een constructiesnelheid van maximaal 45 km/u. Het dragen van een helm is verplicht voor bestuurder en passagier.

Snorfiets (blauw kenteken)

Een snorfiets is een bromfiets, meestal op twee wielen. De constructie-snelheid is echter maximaal 25 km/u. Het dragen van een helm is niet verplicht. Snorfietsers volgen de verkeersregels en -tekens van fietsers.

Brommobiel

Een brommobiel is een bromfiets, meestal op vier wielen. Een brommobiel heeft meestal een gesloten carrosserie en lijkt daarmee veel op een kleine auto. De constructiesnelheid is maximaal 45 km/u. Brommobielen zijn voor het overige verkeer vooral herkenbaar aan de verplichte rode sticker achterop het voertuig. Deze sticker heeft een rode rand en is voorzien van het getal 45. Het dragen van een helm is niet verplicht bij een gesloten carrosserie. Brommobielen zwaarder het dragen van een gordel wel. Brommobielen volgen de verkeersregels en -tekens van motorvoertuigen.

Speed-pedelec

Een speed-pedelec is een fiets met elektrische aandrijving die geactiveerd wordt door te trappen. De elektrische aandrijving stopt bij 45 km/u. Het dragen van een speed-pedelec helm is verplicht. Bestuurders van speed-pedelecs volgen de verkeersregels en -tekens van bromfietsers.

Voertuigveiligheid

Alle verschillende bromfietsen hebben hun eigen risico's die direct te maken hebben met het soort voertuig.

Smalle contouren

Bromfietsen op twee wielen, snorfietsen en speed-pedelecs, vallen door hun geringe breedte niet erg op in het verkeer. Juist door die geringe breedte kunnen ze wel makkelijker ergens tussendoor rijden. Deze voertuigen worden vaak over het hoofd gezien. Dit kan deels voorkomen worden door het altijd voeren van verlichting en het

dragen van felgekleurde kleding en een opvallende helm.

Minstens zo belangrijk is de positie op de weg. Ga je als bromfietser te veel aan de kant rijden, dan wordt je sneller krap ingehaald en eerder over het hoofd gezien. Houd daarnaast voldoende afstand en voorkom dat je plotseling moet remmen.

Snelheidsverschil

Bromfietsen, snorfietsen, speed-pedelecs en brommobielen vallen qua snelheid overal tussenin. Ze gaan sneller dan fietsers, maar langzamer dan het andere gemotoriseerde verkeer. Dat betekent dat ze op de fiets-/bromfietspaden harder gaan dan het overige verkeer, maar op de rijbaan langzamer. Houd op fiets-/bromfietspaden rekening met zwakkere verkeersdeelnemers zoals fietsers en pas op de rijbaan je positie zo aan dat inhalen ontmoedigd wordt. Ga hiervoor niet te ver naar rechts rijden, maar blijf midden op je rijstrook rijden.

Een bestuurder van een speed-pedelec heeft veel minder vaak een constante snelheid dan een bromfietser. Hij zal immers stevig moeten doortrappen om de 45 km/u te halen. In de stad is dit vaak een flinke uitdaging. Dit maakt dat het rijden op de rijbaan voor bestuurders van een speed-pedelec meestal gevaarlijker is dan voor een bromfietser. Het snelheidsverschil tussen de speed-pedelec en de motorvoertuigen is immers nog groter en wisselt veel meer.

Daarnaast moet een bestuurder van een speed-pedelec ook rekening houden met het verwachtingspatroon van de andere bestuurders. Een speed-pedelec lijkt immers op een fiets, maar rijdt vele malen sneller. Dit kan door automobilisten en andere bestuurders verkeerd ingeschat worden. Zo worden ze op kruispunten en rotondes eerder over het hoofd gezien of zijn ze er veel sneller dan verwacht.

Evenwichtsvoertuig

Alle tweewielige voertuigen zijn evenwichtsvoertuigen. Dat betekent dat ze snelheid nodig hebben om rechtop te blijven. Maar het betekent ook dat ze extra risico lopen tijdens gladheid, in scherpe bochten en bij slechte weg- en weersomstandigheden. Is daarnaast het voertuig ook nog niet in orde, zoals een te lage bandenspanning, slechte vering of slechte remmen, dan loop je nog meer risico.

Probeer zo vloeiend mogelijk te remmen, sturen en gas geven. Hoe abrupter je dingen doet, hoe groter het risico op een valpartij.

INKIJKEXEMPLAAR

De rest van dit hoofdstuk is
niet beschikbaar in het inijkexemplaar

J

Risico's i.v.m. aanwezigheid en gedrag ander verkeer

Veilig deelnemen aan het verkeer

Als weggebruiker krijg je te maken met een groot aantal verschillende andere weggebruikers. Om veilig aan het verkeer deel te kunnen nemen, moet je rekening houden met de mogelijkheden en vooral ook onmogelijkheden van die weggebruikers. Het tijdig herkennen van gevaarlijke situaties zorgt ervoor dat je hier ook op tijd op kunt reageren.

Belangrijke gevaarselementen

Als je weet welke gevaren kunnen ontstaan bij de verschillende weggebruikers, zorgt dit ervoor dat je deze gevaren voor kunt zijn door er tijdig op te anticiperen.

Vorrangvoertuigen

Als weggebruiker moet je een voorrangvoertuig altijd voor laten gaan. Alleen voertuigen die optische en geluidssignalen voeren, zijn voorrangvoertuigen. Maak ruimte waar dit kan, zonder een gevaarlijke situatie te creëren of de verkeersregels te overtreden.

Kinderen

Voor kinderen is het deelnemen aan het verkeer meestal veel onveiliger dan voor volwassenen. De gezichtshoek bij kinderen is klein en omdat ze zelf ook klein zijn, hebben ze veel minder overzicht dan volwassenen. Ze spelen vaak op de stoep of op straat, zijn onberekenbaar en verstoppen zich tussen auto's. Ze hebben een fiets, een skateboard of zijn aan het voetballen. Pas dus altijd goed op als je door een kinderrijke buurt rijdt. Rolt er bijvoorbeeld een bal de straat op, dan komt er meestal een kind, zonder op te letten, achteraan hollen.

J21
kinderen

Voetgangers

Voetgangers zijn in het donker zeer slecht te zien. Houd hier rekening mee als je op wegen rijdt waar een voetpad of trottoir ontbreekt en rijdt indien mogelijk niet volledig rechts. Daarnaast zijn voetgangers lang niet altijd bewust met het verkeer bezig. Wees je daarom altijd bewust van de aanwezigheid van voetgangers, ook al lopen ze op een voetpad of trottoir. Herken voetgangersoversteekplaatsen op tijd.

J23
voetgangers

Fietsers, brom- en snorfietzers

Let bij het rechts afslaan op fietsers en snorfietzers. Deze mogen je als je op een bromfiets rijdt rechts voorbijrijden en kunnen zich in je dode hoek bevinden. Daarnaast zijn het evenwichtsvoertuigen en kunnen ze onbewust slingeren. Houd voldoende ruimte tussen jouw brom- of snorfiets en andere evenwichtsvoertuigen. Let ook op oversteekplaatsen van fietspaden. In het donker zijn vooral fietsers zonder licht erg slecht te zien.

J24
fietsers en
bromfietzers

Ouderen en gehandicapten

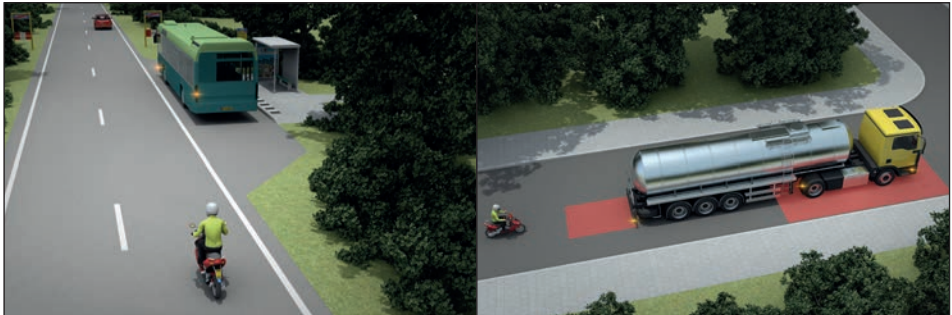
De verkeersveiligheid van oudere verkeersdeelnemers en gehandicapten wordt in belangrijke mate bepaald door twee factoren: lichamelijke kwetsbaarheid en functiestoornissen. Een aantal lichamelijke functies zoals het reactievermogen, het gezichtsvermogen en het gehoor kan minder zijn. Maar ook het geestelijk vermogen kan beperkter zijn. Ze hebben meer tijd nodig bij het oversteken en tonen vaak aarzelend gedrag. Heb respect en geduld voor deze groep.

Als een gehandicaptenvoertuig wordt gebruikt door een persoon die slechthorend is, kun je dit herkennen aan de witte ovale sticker met een S en H erop. In dat geval moet je erop bedacht zijn dat die persoon je niet hoort aankomen en daarom van je kan schrikken.

Bus- of tramhalte en passagiers

Rijd je achter een bus en je ziet het rode lampje branden, dan kun je ervan uitgaan dat de bus bij de volgende halte gaat stoppen. Houd afstand en let op eventuele verlate passagiers die de bus nog willen halen en ineens oversteken. Staat er een bus of tram bij de halte, houd dan rekening met in- en uitstappende en overstekende passagiers. Is er geen vluchtheuvel of trottoir bij de halte dan ben je verplicht de in- en uitstappende passagiers voor te laten gaan bij het oversteken. Geef een bus binnen de bebouwde kom door middel van zijn richtingaanwijzer aan te willen wegrijden bij de halte, dan moet je deze voor laten gaan.

Binnen de bebouwde kom moet je een autobus die aangeeft weg te willen rijden bij de bushalte, voor laten gaan.

De rode vlakken zijn de dode hoeken van de vrachtauto. Probeer hier zo min mogelijk in te gaan rijden. De kans dat de chauffeur je over het hoofd ziet is groot.

De dode hoek van vrachtauto's

Door hun formaat hebben vrachtauto's meerdere en grote dode hoeken. Deze bevinden zich vlak voor, naast en achter de vrachtauto. Een goede vuistregel is: zie je de chauffeur niet (rechtstreeks of via de spiegel) dan ziet de chauffeur jou ook niet. Je staat of rijdt dan in de dode hoek en dit vergroot de kans op een aanrijding. Blijf daarom zoveel mogelijk uit de dode hoek, zelfs nu veel vrachtauto's worden uitgerust met speciale dode-hoek-camera's. Daarnaast hebben grote voertuigen ook meer ruimte nodig bij het maken van bochten. Geef ze deze ruimte door voldoende afstand te houden.

Dieren

Niet alleen kun je ruiters of geleiders van rij- of trekdieren of vee tegenkomen in het verkeer, maar ook overstekend wild of loslopend vee op de rijbaan vraagt extra aandacht. In alle gevallen geldt: houd voldoende afstand, pas je snelheid aan en voorkom schrikreacties. Geef niet onnodig gas, claxonneer niet en dim 's nachts het groot licht als je dat voert.

G-9
ruiterpad

J-27
groot wild

J-28
vee

File en ongevallen

Zie je dat er ergens een ongeval heeft plaatsgevonden of een file ontstaat, waarschuw dan het achteropkomende verkeer door middel van je alarmlichten en pas op tijd je snelheid aan. Kijk of je hulp moet verlenen, maar rijd rustig door als dit niet het geval is. Ramptoerisme veroorzaakt alleen maar meer (file)leed.

J-33
file

J-34
ongeval

Inhalen

Tijdens inhalen wil de inhalende bestuurder zich wel eens vergissen in de ruimte die nodig is of hoe snel het tegemoetkomende verkeer nadert. Pas je snelheid aan om eventuele problemen te voorkomen, door afhankelijk van de situatie gas bij te geven of juist los te laten of te remmen.

J-29
tegenliggers

Motorrijtuigen met beperkte snelheid (MMBS) en landbouw- of bosbouwtrekkers (LBT)

Deze groep weggebruikers mogen maar met een beperkte snelheid aan het verkeer deelnemen. Zo mogen ze slechts 25 km/u rijden. Niet al deze voertuigen zijn makkelijk te herkennen als langzaam verkeer en daarom zijn ze verplicht om aan de achterzijde een rode retroreflector in de vorm van een afgeknotte driehoek te plaatsen. Ook zorgt dit voor een betere herkenning in het donker. Daarnaast is het grote formaat van veel van deze voertuigen een extra gevaarelement.

langzaam
verkeer

INKIJKEXEMPLAAR

De rest van dit hoofdstuk is
niet beschikbaar in het inkijkexemplaar

K

Risico's i.v.m. weg-, zicht- en weersomstandigheden

Aanpassen aan weg- en weersomstandigheden

Soms moet je ook tijdens slechtere weersomstandigheden de weg op gaan. Bijvoorbeeld om naar werk of school te rijden. Bij het rijden in slechter weer of op een slechte weg, is het belangrijk om te weten hoe je in die situaties moet handelen. Zorg er te allen tijde voor dat je goed zichtbaar bent en pas je snelheid en ruimte rondom je voertuig aan de omstandigheden aan.

Toestand van de weg en materiaal

Je moet je verkeersgedrag aanpassen aan de weg-, zicht- en weersomstandigheden van dat moment:

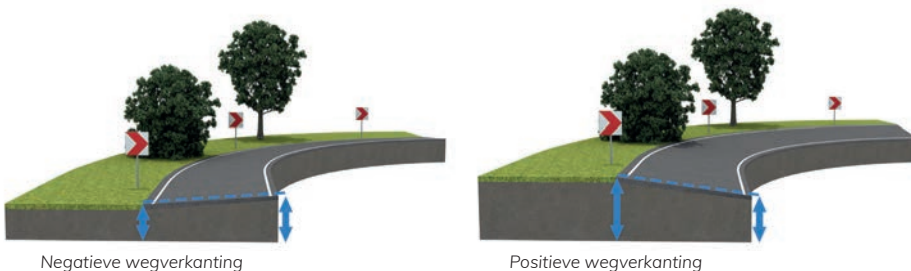
- Is de weg schoon of vuil?
- Is het een beton-, asfalt-, zand- of grindweg?
- Hoe is de toestand van je banden, glad of in goede staat?
- Hoe is de toestand van het weer: mist, regen, ijzel?

De grip van je banden op een schoon en droog wegdek zal groter zijn dan op een vuil of nat wegdek. Als je op een natte, vuile of slechte weg rijdt, moet je er rekening mee houden dat de remweg veel langer is dan op een schone, droge weg. Ook is het risico op slipgevaar en dus valpartijen hoger.

Snelheidsvermindering is bij slechtere omstandigheden de meest voor de hand liggende aanpassing. Doe dit niet te plotseling, maar verminder snelheid door gas los te laten. Bij stevig remmen vergroot je juist het risico op valpartijen.

Wegverkanting

In bochten worden wegen meestal iets schuin gelegd, waarbij de binnenbocht iets lager wordt gelegd dan de buitenbocht. Dit wordt positieve wegverkanting genoemd en zorgt voor meer grip in de bochten. Door de middelpuntvliedende kracht wordt het voertuig naar de buitenkant van de bocht geduwd. Door de positieve wegverkanting zal dit minder snel problemen geven. In sommige gevallen kan door omstandigheden de wegverkanting negatief zijn, waardoor de buitenbocht lager ligt dan de binnenbocht. In dat geval heb je sneller verlies van grip in scherpe bochten. Pas hier je snelheid op aan.

Nieuw wegdek

Ook bij een nieuw wegdek is er kans op slipgevaar. Een nieuw wegdek is gladder, waardoor de remweg ook langer wordt en het risico op slippen groter. Dit geldt ook voor wegen die zijn afgestrooid met een laagje grind. Dit laagje moet eerst ingereden worden en zorgt in het begin dus ook voor verhoogd slipgevaar.

Uitwijken in bermen

Met een tweewielig voertuig moet je rijden in bermen zoveel mogelijk voorkomen. Kom je toch per ongeluk in de berm of rijd je met je brommobiel tijdens het uitwijken te hard de berm in, reageer dan niet door in paniek ineens te sturen of te hard te remmen. Laat rustig je gas los en laat het voertuig in de berm op de motor uitrollen. Rem indien nodig lichtjes af. Is de snelheid voldoende geminderd, stuur dan rustig de weg weer op. Ga daarna pas weer gas geven.

Polderblindheid

Polderblindheid is een fenomeen waarbij je op lange, rechte en eentonige wegen teveel in de verte gaat kijken. Je gaat dan staren en je gezichtsveld wordt hierdoor steeds smaller (tunnelvisie). Zijwegen vallen hierdoor minder op en daarop naderende voertuigen worden over het hoofd gezien. Hierdoor ontstaan er soms ongevallen op kruispunten waar je dit door het goede zicht niet zou verwachten. Blijf jezelf bewust van je kijkgedrag en voorkom dat je gaat staren door iedere paar seconden je blik te verleggen.

Wegsoorten

Wegen zijn er in alle soorten en maten. Ze zijn ingericht met een bepaald doel. Er is een onderscheid in drie verschillende wegsoorten:

- Erftoegangswegen
- Gebiedsontsluitingswegen
- Stroomwegen

Erftoegangswegen

Wonen en verblijven is hier het hoofddoel. Snelheden liggen hier laag, wegen zijn smaller en er zijn meer drempels en obstakels te vinden. Je komt er meer in contact met zwakkere verkeersdeelnemers zoals fietsers en voetgangers. Hier moet je de snelheid op aanpassen. Op deze wegen hebben de fietsers vaak geen eigen fietspad, maar fietsen over de rijbaan. De meeste kruispunten zijn gelijkwaardig.

Erf

30km-zone

Voorbeelden van erftoegangswegen zijn een erf en een 30km-zone. Maar ook 60km-zones vallen onder de erftoegangswegen, omdat deze als doel hebben dat de erven van boerderijen en de opgangen van weilanden en akkers goed kunnen worden bereikt. Ook op deze wegen heb je veel langzaam verkeer.

60km-zone

Gebiedsontsluitingswegen

Deze wegen maken de verbinding tussen verblijfsgebieden (met erftoegangswegen) en stroomwegen. Gebiedsontsluitingswegen zijn iets breder en de snelheden liggen hier iets hoger. Denk hierbij aan wegen binnen de bebouwde kom waar een maximumsnelheid geldt van 50 km/u en soms 70 km/u en waar niet direct huizen aan liggen. Deze wegen vormen de verbinding tussen verschillende wijken.

50km-weg

Maar ook 80km-wegen buiten de bebouwde kom vallen onder de gebiedsontsluitingswegen. Zij verbinden verschillende dorpen en kleine steden met elkaar.

De meeste gebiedsontsluitingswegen hebben aparte fietspaden en fiets-/bromfietspaden. Ook kom je er weinig landbouwverkeer tegen. De meeste kruispunten zijn gelijkvloers maar niet gelijkwaardig. De voorrang wordt geregeld door middel van borden en tekens, of verkeerslichten.

80km-weg

De meeste dodelijke ongevallen vinden op gebiedsontsluitingswegen plaats, waarbij de gemeentelijke 50km-weg de koploper is. Dit komt vooral door ongevallen tussen motorvoertuigen en fietsers, bromfietzers en voetgangers. Maar ook op 80km-wegen vinden veel dodelijke ongevallen plaats, onder andere door frontale botsingen bij inhaalmanoeuvres.

Stroomwegen

Deze wegen hebben als doel de vlotte verplaatsing van verkeer over langere afstanden. Ze verbinden grotere steden met elkaar. Denk hierbij aan autowegen en autosnelwegen. De maximumsnelheid ligt hoog en bij alle autosnelwegen en de

INKIJKEXEMPLAAR

De rest van dit hoofdstuk is
niet beschikbaar in het inijkexemplaar

L

Handelen bij ongevallen en pech onderweg

Verkeersgedrag

De meeste ongevallen worden veroorzaakt door verkeersgedrag. Het verkeersgedrag is de manier waarop verkeersdeelnemers reageren op situaties om hen heen. Dit gedrag wordt beïnvloed door verschillende factoren, zoals rijervaring, beheersing van het voertuig, verkeersinzicht en mentaliteit.

Ongevalfactoren

Er zijn diverse oorzaken die een rol spelen bij het ontstaan van verkeersongevallen, zoals:

- Het vervoersmiddel.
- De weggebruikers.
- De weg- en weersomstandigheden.
- De wegomgeving.
- De verkeersdrukke.

De meeste ongevallen worden veroorzaakt door fouten van mensen. Problemen met het voertuig en de weg- en weersomstandigheden zijn bij minder dan 10% van alle ongevallen de oorzaak.

Eigen veiligheid

Raak je betrokken bij een ongeval, let dan ten eerste op je eigen veiligheid. Ga na wat er gebeurd is en verleen zonodig eerste hulp. Zorg er zoveel mogelijk voor dat er niet nog meer gewonden vallen. Plaats eventueel een gevarendriehoek en waarschuw het naderende verkeer.

Hulpdiensten

Waarschuw bij levensbedreigende situaties altijd zo snel mogelijk de hulpdiensten via het alarmnummer 112. Je kunt dit doen via je mobiele telefoon of omwonenden. Noem de hulpdienst die nodig is. Noem daarnaast altijd de plaats en de straatnaam of de locatie langs de weg waar je je bevindt. Gebruik hiervoor eventueel de informatie op de hectometerbordjes. Hierop vind je het wegnummer en het hectometernummer.

Belangrijke telefoonnummers:

- *Spoed: 112*
- *Geen spoed, wel politie: 0900-8844*
- *Dierenpolitie: 144*

Wetgeving

Het is diegene die bij een verkeersongeval betrokken is geraakt, of diegene die zelf een verkeersongeval heeft veroorzaakt, verboden de plaats van het ongeval te verlaten, als daarbij iemand is gedood, dan wel gewond is geraakt, of schade aan het eigendom van een ander is toegebracht, voordat hij de gelegenheid heeft geboden tot vaststelling van zijn identiteit en die van het voertuig. Het achterlaten van gewonden in hulpeloze toestand is te allen tijde verboden en zelfs strafbaar.

Slachtoffers

Je mag eventuele slachtoffers of gewonden alleen verplaatsen als dat dringend noodzakelijk en medisch verantwoord is. Wanneer een gewonde een helm draagt, mag je deze niet zomaar afdoen, omdat dat kan leiden tot hoofd- en nekletsel. Doe het vizier omhoog en probeer contact te krijgen met het gewonde slachtoffer.

Is het per se noodzakelijk de helm te verwijderen, doe dit dan met twee hulpverleners waarbij één hulpverlener het hoofd stabiel houdt, terwijl de andere hulpverlener voorzichtig de helm van het hoofd probeert af te halen. Vermijd daarbij teveel bewegingen. Dek slachtoffers toe met een deken of een jas, om onderkoeling te voorkomen. Maak knellende kleding voorzichtig los. Probeer het slachtoffer gerust te stellen.

Leg een slachtoffer alleen in de stabiele zijligging als er gevaar is op braken of anderszins de luchtwegen bedreigd worden en het slachtoffer wel ademt.

Europees schadeformulier

Als er geen gewonden zijn of er is geen medische hulp meer noodzakelijk, dan is het tijd om een aantal administratieve zaken te regelen, zoals het invullen van het EU-schadeformulier. Verzamel de belangrijkste gegevens, zoals de naam en adresgegevens, het polisnummer, het kenteken en eventuele getuigenverklaringen.

Beide partijen moeten het schadeformulier invullen en ondertekenen, zowel aan de voor- als aan de achterzijde.

Probeer discussies over de schuldvraag zoveel mogelijk te vermijden en als de politie zich niet met de aanrijding bemoeit, zorg er dan voor dat je zelf de tegenpartij vaststelt door middel van een rijbewijs en kentekencard. Lever vervolgens het getekende formulier zo snel mogelijk in bij je verzekering en zorg gelijktijdig voor een nieuw schadeformulier. Indien de andere partij zich niet kan identificeren, waarschuw dan de politie. Identificatiepapieren zijn verplicht.

The image shows a screenshot of the European Accident Statement Form (AANRIJDINGSFORMULIER). The form is divided into several sections: 'VOERTUIG A' (Vehicle A), '12. TOEBRACHT' (12. Driver's Details), and 'VOERTUIG B' (Vehicle B). Each section contains various fields for recording information such as name, address, insurance details, and vehicle information. There are also checkboxes for reporting the accident to the police and insurance companies. The form is designed to be filled out by the parties involved in an accident to provide a standardized record of the incident.

INKIJKEXEMPLAAR

De rest van dit hoofdstuk is
niet beschikbaar in het inkijkexemplaar

M

**Voor laten gaan
op kruispunten**

Voorrang en voor laten gaan

Er is een onderscheid tussen voorrang verlenen en voor laten gaan. In beide gevallen betekent het dat je degene die voorrang heeft of die je voor moet laten gaan, ongehinderd zijn weg moet laten vervolgen. Bij de term voorrang spreken we altijd over bestuurders onderling, op kruisende wegen. Bij 'voor laten gaan' kan het gaan over alle weggebruikers, dus ook voetgangers. Deze term is breder dan 'voorrang' alleen.

Er is alleen sprake van voorrang verlenen als bestuurders van links of van rechts komen. In alle andere gevallen spreken we over 'voor laten gaan'.

Soorten kruispunten

Om te weten met wat voor soort kruispunt je te maken hebt, kijk je naar de aanwezigheid van borden, tekens en verkeerslichten. Ook kijk je of je te maken hebt met een uitritconstructie.

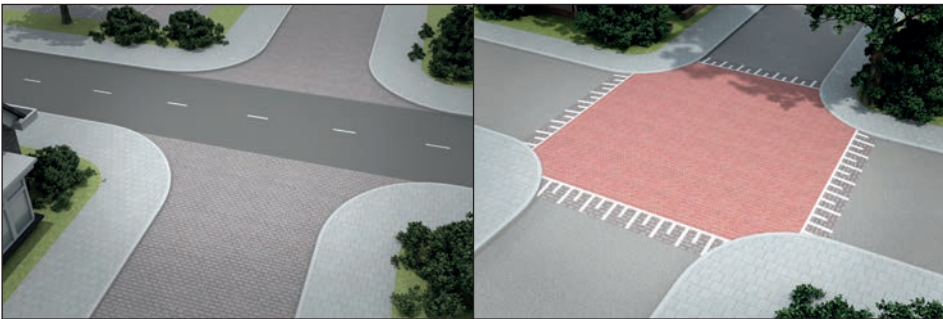
Gelijkwaardig kruispunt

Een gelijkwaardig kruispunt is een kruispunt waar de voorrang niet apart geregeld is door bijvoorbeeld verkeerslichten, verkeersborden of haaiantanden. Op een gelijkwaardig kruispunt geldt de volgende voorrangsregel:

- Bestuurders verlenen voorrang aan bestuurders van rechts.

Deze regel heeft echter twee belangrijke uitzonderingen:

- Bestuurders verlenen voorrang aan bestuurders van een tram.
- Bestuurders verlenen voorrang aan bestuurders van een voorrangsvoertuig.

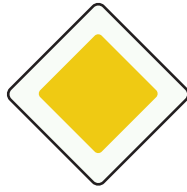

Ondanks dat deze kruispunten er anders uit zien, zijn het gewone gelijkwaardige kruispunten. Er staan immers geen borden of tekens die de voorrang regelen en er zijn geen uitritconstructies.

Voorrang geregeld door borden en tekens

Bij een voorrangsweg of voorrangskruispunt wordt de voorrang geregeld door voorrangsborden, haaiantanden of stopstrepen. Deze borden en tekens gelden alleen voor bestuurders onderling. De regel 'bestuurders geven voorrang aan bestuurders van rechts' komt hiermee te vervallen. Ook een tram moet zich aan deze borden en tekens houden. Een voorrangsvoertuig niet.

Vorrang krijgen - voorrangsweg

B-1
Vorrangsweg

B-2
Einde voorrangsweg

Het eerste bord geeft aan dat je op een voorrangsweg rijdt, het tweede bord geeft het einde aan van deze voorrangsweg. Het bord voorrangsweg wordt binnen de bebouwde kom vóór en buiten de bebouwde kom ná ieder kruispunt herhaald. Op die manier kun je aan deze borden zien of je binnen of buiten de bebouwde kom rijdt. Als je op een voorrangsweg rijdt, moet jij voorrang krijgen van de kruisende bestuurders.

Vorrang krijgen - voorrangskruispunt

B-3
Vorrangskruispunt

B-4
Vorrangskruispunt
met zijweg naar links

B-5
Vorrangskruispunt
met zijweg naar rechts

Deze borden geven een voorrangskruispunt aan. Daarbij kun je aan de dwarsstreepjes zien of er een zijweg links of rechts is, of aan beide kanten. Deze borden gelden alleen voor het kruispunt dat je nadert. Het betekent dus niet dat je op een voorrangsweg rijdt.

Als je zo'n voorrangskruispunt nadert, moet je bij het eerste kruispunt voorrang krijgen van bestuurders op de zijwegen.

Vorrang verlenen

B-6
Verleen voorrang
aan alle bestuurders
op de kruisende weg

B-7
Stop, verleen voorrang
aan alle bestuurders
op de kruisende weg

INKIJKEXEMPLAAR

De rest van dit hoofdstuk is
niet beschikbaar in het inkijkexemplaar

N

Voor laten gaan bij het afslaan

Afslaan op kruispunten

Naast rechtdoor rijden kun je op kruispunten ook afslaan. Je krijgt dan met name te maken met het overige verkeer dat de weg wil blijven volgen die jij wilt verlaten. Om dit verkeer duidelijk te maken wat je van plan bent, ben je als bestuurder verplicht om voor het afslaan je richtingaanwijzer te gebruiken. (Brom)fietsers zonder richtingaanwijzer mogen hiervoor ook hun arm gebruiken. Bij het afslaan spreken we over 'voor laten gaan' in plaats van 'voorrang verlenen'. In de meeste gevallen moet je hierbij ook rekening houden met voetgangers.

Gedrag bij afslaan

Richting aangeven

Richting aangeven is verplicht zodra je van plan bent zijdelings te verplaatsen (zoals bij inhalen of voorbijgaan), bij een aantal bijzondere manoeuvres en bij het afslaan. Het moment waarop je dit doet is afhankelijk van de situatie. Geef je bij afslaan te vroeg richting aan dan kan dat verwarring geven, bijvoorbeeld als er nog een zijstraat is vóór het kruispunt waar je wilt afslaan. Te laat richting aangeven kan er onder andere voor zorgen dat mensen onnodig op je staan te wachten. Richting aangeven bij afslaan doe je zo'n 100 tot 150 meter van te voren. Dit verschilt echter per situatie.

Voorsorteren

Voor het afslaan kan het handig en gewenst zijn om voor te sorteren. Hiermee wordt bedoeld dat je:

- Bij het afslaan naar rechts, tijdig zo veel mogelijk aan de rechterzijde gaat rijden.
- Bij het afslaan naar links, tijdig zo veel mogelijk tegen de wegas gaat rijden.
- Bij het afslaan op een kruispunt met meerdere rijstroken in dezelfde richting, op tijd de meest ideale rijstrook kiest. In beginsel is dit de rechterrijstrook van die richting, tenzij het voor de doorstroming of de situatie na het kruispunt handiger is om de linkerrijstrook te kiezen.

Bij voorsorteren naar rechts mag een bromfiets, speed-pedelec of brommobiel eventueel gebruik maken van de fietsstrook. Dit mag echter alleen als je geen fietsers of snorfietsers hindert en de fietsstrook gemarkeerd is met een onderbroken streep. Voorkom daarbij dat je erop stil komt te staan.

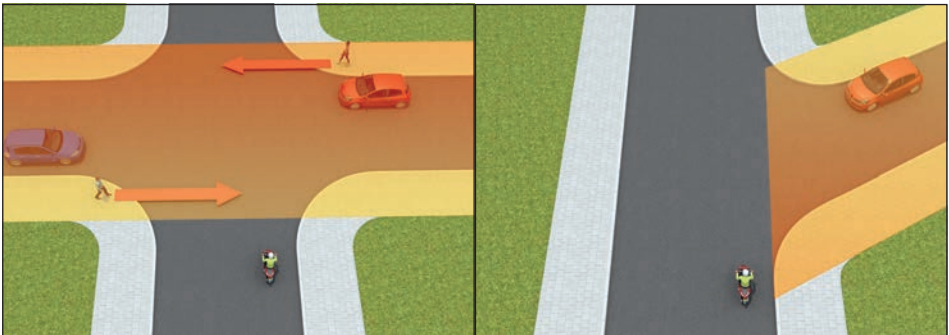
De bestuurder van de brommobiel mag zo niet voorsorteren. De fietsstrook is immers gemarkeerd met een doorgetrokken streep.

Regels bij afslaan

Er zijn verschillende regels opgesteld voor als je op kruispunten ander verkeer tegenkomt. Belangrijk voor deze regels is dat je het verschil begrijpt tussen weggebruikers (al het verkeer, inclusief voetgangers) en bestuurders (al het verkeer zónder voetgangers). Daarnaast is het belangrijk dat je begrijpt wat het verschil is tussen verkeer op de kruisende weg en verkeer op dezelfde weg.

Kruisende weg

Dit is de weg die de weg waar jij je op bevindt kruist. Dit hoeft niet altijd in een hoek van 90 graden (haaks) te zijn. Het kan ook een weg zijn die schuiner aansluit op de weg waar jij je op bevindt, zoals bij een Y-splitsing.

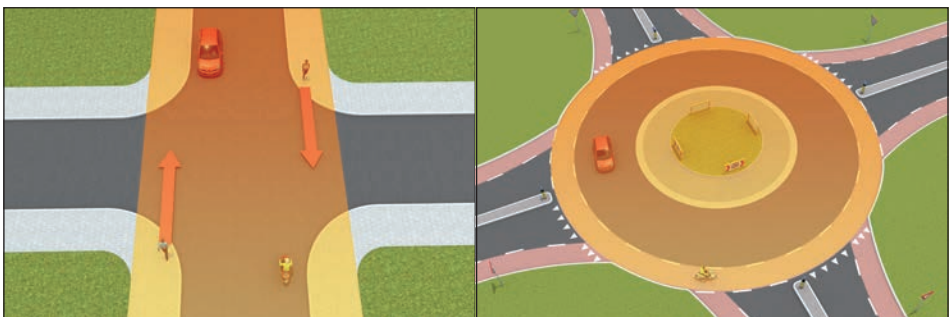

Ten opzichte van de bromfiets is het gekleurde gedeelte de kruisende weg.

Ten opzichte van de bromfiets is het gekleurde gedeelte van de Y-splitsing de kruisende weg.

Dezelfde weg

Dit is de weg waar jij je op bevindt. Verkeer dat zich op dezelfde weg bevindt nadert jou van achteren of van voren. Het maakt daarbij niet uit of dit voetgangers zijn op het trottoir of in de berm, of bestuurders van personenauto's op de rijbaan. Rijd je op een rotonde, dan is al het verkeer dat ook deze rotonde volgt, verkeer op dezelfde weg.

Al deze weggebruikers bevinden zich op dezelfde weg (gekleurde gedeelte).

Op een rotonde geldt het rondlopende stuk weg als 'dezelfde weg' (gekleurde gedeelte). De automobilist en de snorfietser bevinden zich dus op dezelfde weg.

INKIJKEXEMPLAAR

De rest van dit hoofdstuk is
niet beschikbaar in het inijkexemplaar

O

Voor laten gaan
van gehandicapten
en voetgangers

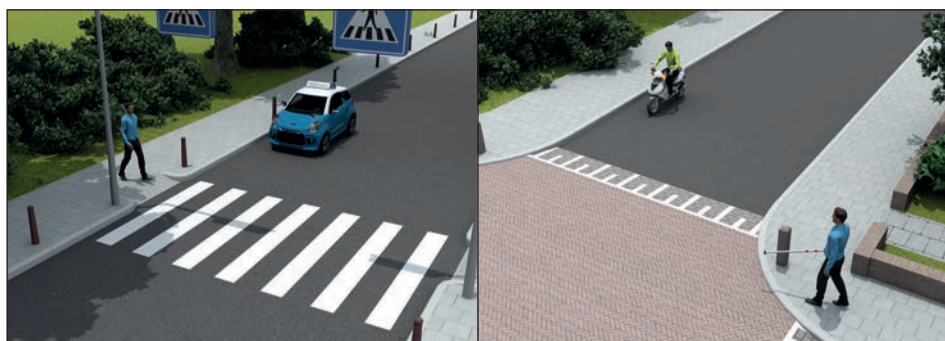
Voetgangers

Voetgangers zijn zwakke verkeersdeelnemers. Dit betekent dat van jou als bestuurder verwacht wordt dat je voldoende rekening houdt met hen. Op de meeste plaatsen hebben voetgangers een eigen plaats, zoals het trottoir of het voetpad. Op plekken waar veel voetgangers de weg moeten oversteken, worden vaak voetgangersoversteekplaatsen (zebrapaden) gemaakt of verkeerslichten geplaatst. Voor specifieke groepen voetgangers, zoals invaliden en blinden of slechtzienden, zijn extra regels opgesteld om ze nog meer te beschermen.

Voetgangersoversteekplaats

Bij een voetgangersoversteekplaats (ook wel zebrapad genoemd) ben je als bestuurder verplicht voetgangers die oversteken of kennelijk willen gaan oversteken, voor te laten gaan. Ook bestuurders van gehandicapte voertuigen die zich via een voetgangersoversteekplaats verplaatsen van trottoir naar trottoir vallen onder de categorie voetgangers en mogen dus voor.

Nader je een voetgangersoversteekplaats, houd dan rekening met achteropkomend verkeer en verminder tijdig je snelheid. Zo laat je duidelijk merken aan de voetgangers dat je voor ze gaat stoppen. Geef eventueel door middel van een vriendelijk handgebaar aan dat ze kunnen oversteken. Maak geen misbruik van twijfelende voetgangers.

Voetgangers die oversteken bij een voetgangersoversteekplaats moet je voor laten gaan.

Personen die slecht ter been, blind of slechtziend zijn, moet je bij het oversteken voor laten gaan. Blinden laten zien dat ze willen oversteken door hun stok recht vooruit te steken.

Blinden en zich moeilijk voortbewegende personen

Is er geen voetgangersoversteekplaats, dan hoeft je een voetganger die wil gaan oversteken niet voor te laten gaan. Er zijn echter twee uitzonderingen:

- Blinden en slechtzienden herkenbaar aan een blindenstok en/of geleidehond.
- Personen die zich moeilijk voortbewegen, te herkennen aan bijvoorbeeld een rollator of stok.

Deze twee groepen moet je voor laten gaan als ze willen oversteken, ongeacht of er een voetgangersoversteekplaats is of niet.

Personen die zich verplaatsen door middel van een rolstoel, vallen niet onder deze uitzondering. Zij vallen niet onder de 'zich moeilijk voortbewegende personen'.

Een blind of slechtziend persoon geeft met de blindenstok aan dat hij of zij wil oversteken, door de stok vooruit te steken. Stoppen is in dat geval dus verplicht.

De dame met de blindenstok geeft aan dat ze wil gaan oversteken. Stoppen is voor alle bestuurders verplicht.

J-22
voetgangers-
oversteekplaats

J-23
voetgangers

L-2
voetgangers-
oversteekplaats

G-5
erf

G-7
voetpad

Erf

Een erf wordt aangeduid met bord G5. Op een erf mogen voetgangers de volledige breedte van de weg benutten. Binnen een erf zijn over het algemeen geen trottoirs. De regels van voorrang en voor laten gaan zijn hetzelfde als buiten het erf. Door de lage maximumsnelheid van 15 km/u zijn erven een stuk veiliger voor voetgangers en spelende kinderen. De in- en uitgangen van een erf worden meestal vormgegeven als een in- en uitritconstructie. In dat geval moet je bij het in- of uitrijden van een erf al het overige verkeer voor laten gaan. Dus ook voetgangers.

Binnen een erf gelden dezelfde voorrangsregels als buiten het erf. De voetganger moet dus wachten.

Voetgangers mogen binnen een erf de volledige breedte van de rijbaan gebruiken.

INKIJKEXEMPLAAR

De rest van dit hoofdstuk is
niet beschikbaar in het inijkexemplaar

P

**Vorrangsvoertuigen,
militaire colonnes, trams
en uitvaartstoeten**

Vorrangsvoertuigen

Een vorrangsvoertuig is een voertuig met optische en geluidssignalen. De bestuurders en inzittenden van deze voertuigen hebben een dringende taak te vervullen.

Vorrangsvoertuigen kunnen bijvoorbeeld zijn:

- Motorvoertuigen ten dienste van de politie.
- Motorvoertuigen ten dienste van de brandweer.
- Ambulances.
- Motorvoertuigen van andere hulpverleningsdiensten zoals Rijkswaterstaat.

Vorrangsvoertuigen zijn motorvoertuigen met blauw zwaai- of knipperlicht (optische signalen) en tweetonige hoorn (geluidssignalen). Een voertuig met slechts één van beide signalen, is geen vorrangsvoertuig.

- Je bent verplicht om bestuurders van vorrangsvoertuigen voor te laten gaan. Hierbij mogen geen gevaarlijke situaties ontstaan.
- Bestuurders van een vorrangsvoertuig mogen afwijken van de wettelijke voorschriften.
- Zij mogen alleen van de wettelijke voorschriften afwijken als zij een dringende taak moeten vervullen.
- Zij moeten zich zodanig gedragen dat door hun taakvervulling de veiligheid op de weg niet in gevaar wordt gebracht.
- Bestuurders van politievoertuigen mogen als enige óók zonder optische- en geluidssignalen afwijken van de verkeersregels. Ze vallen dan echter niet onder de vorrangsvoertuigen.

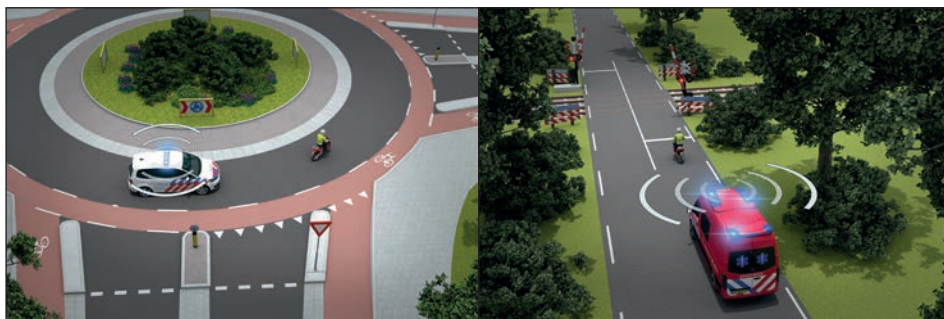
Handelen bij nadering vorrangsvoertuigen

Als er een vorrangsvoertuig nadert, blijf dan vooral kalm en rustig. Een vorrangsvoertuig zoekt zoveel mogelijk zelf zijn weg. Hoe voorspelbaarder je rijdt, hoe makkelijker dit voor hen is.

- Maak pas ruimte als dit veilig kan. Rijd in de tussentijd door met de toegestane maximumsnelheid.
- Is er een rijstrook vrij, laat deze dan vrij voor het vorrangsvoertuig.
- Nader je een rotonde, blijf dan op de rotonde rijden totdat het vorrangsvoertuig de rotonde heeft verlaten.
- Sta je voor een rood verkeerslicht, maak dan alleen ruimte als het vorrangsvoertuig er anders niet langs kan. Maak ook alleen ruimte als dit veilig kan. Rijd niet zomaar door rood het kruispunt op. Wachten is in dat geval veiliger.

- Wil een voorrangvoertuig jou voorbij rijden, blijf dan met een normale snelheid op de rijbaan rijden en houd zoveel mogelijk rechts.
- Let altijd op of er niet meer voorrangvoertuigen langs willen.

Als je een voertuig niet of te laat ziet, kun je niet goed reageren. Zorg dus dat je regelmatig je spiegel(s) controleert. Je ziet een voorrangvoertuig soms al voordat je hem kunt horen. Houd daarnaast altijd voldoende afstand tot je voorganger, bijvoorbeeld bij het wachten voor een verkeerslicht. Dan heb je nog ruimte om plaats te maken als er een voorrangvoertuig nadert.

Blijf in deze situatie op de rotonde, rijd een extra rondje. Dit voorkomt dat je na het verlaten van de rotonde nog steeds voor het politievoertuig rijdt.

De rode lampen branden. Je mag de spoorwegovergang niet meer oprijden, ook niet als er een voorrangvoertuig achter je rijdt. Blijf rustig wachten tot ze weer open gaan en hinder de brandweerauto daarna zo min mogelijk.

Militaire colonnes

Als er meerdere legervoertuigen over de weg vervoerd moeten worden, gebeurt dit soms in een militaire colonne. Het is dan de bedoeling dat deze voertuigen zoveel mogelijk bij elkaar blijven. Daarom hebben ze in dat geval meer rechten dan normale voertuigen.

Het eerste voertuig van een colonne herken je aan twee blauwe vlaggen en een blauwe doorschijnende kap voor de rechterkoplamp. De volgvooertuigen herken je aan één blauwe vlag rechts en een blauwe doorschijnende kap voor de rechterkoplamp. Het laatste voertuig herken je aan één groene vlag rechts en een groen doorschijnende kap voor de rechterkoplamp.

Voorste voertuig

Middelste voertuigen

Achterste voertuig

INKIJKEXEMPLAAR

De rest van dit hoofdstuk is
niet beschikbaar in het inijkexemplaar

Q

Bijzondere manoeuvres

Bijzondere manoeuvres

Bijzondere manoeuvres zijn korte op zichzelf staande handelingen. Bestuurders moeten bij het uitvoeren van zo'n handeling de overige weggebruikers voor laten gaan. Dus ook voetgangers.

Soorten bijzondere manoeuvres

De volgende handelingen vallen onder de bijzondere manoeuvres:

- **Wegrijden**
Hiermee bedoelen we wegrijden na kort of lang te hebben stil gestaan. Meestal is dit het stilstaan naast of op een stoep, langs de kant van de weg of in parkeervakken.
- **Achteruit bewegen**
- **Plaatsen / parkeren**
Het plaatsen van brom- en snorfietzen en het parkeren van brommobielen langs de kant van de weg, in parkeervakken, of op het trottoir.
- **In- of uitrijden van een in- of uitritconstructie**
Een in- of uitritconstructie is te herkennen aan een doorlopend trottoir met verlaagde trottoirbanden of uitritblokken. Je moet als het ware over het trottoir heenrijden. Wil jij de constructie inrijden terwijl een andere bestuurder deze wil gaan uitrijden, laat dan bij voorkeur degene die de uitritconstructie uitrijdt voorgaan.
- **Keren**
- **Invoegen**
Bij bromfietzers spreken we over invoegen als ze van het fiets-/bromfietspad de rijbaan oprijden. Daarnaast valt ook het vanaf een invoegstrook de doorgaande rijbaan oprijden hieronder.
- **Uitvoegen**
Bij bromfietzers spreken we over uitvoegen als ze van de doorgaande rijbaan het fiets-/bromfietspad oprijden. Daarnaast valt ook het vanaf de doorgaande rijbaan een uitvoegstrook oprijden hieronder.
- **Van rijstrook wisselen / belangrijke zijdelingse verplaatsingen**
Een belangrijke zijdelingse verplaatsing is niet alleen het van rijstrook wisselen, maar ook het opschuiven naar links of rechts om bijvoorbeeld een obstakel te ontwijken of een andere bestuurder in te halen.

Het vanaf de doorgaande rijbaan oprijden van het fiets-/bromfietspad valt onder de bijzondere manoeuvres.

Het wegrijden na een (korte) stop valt ook onder de bijzondere manoeuvres.

Op- en afstappen

Ook tijdens het op- en afstappen moet je al het overige verkeer voor laten gaan. Loop daarom altijd tegen het verkeer in om de bromfiets heen, zodat je het verkeer kunt zien aankomen. Wacht met op- of afstappen totdat dit veilig kan. Zorg ervoor dat eventuele passagiers hier ook op letten.

Richting aangeven

Bij een aantal bijzondere manoeuvres is het verplicht om richting aan te geven. Dit kan door middel van je richtingaanwijzer of, indien deze niet aanwezig is, door een teken te geven met je arm. Dit moet altijd bij:

- **Wegrijden**
Elke keer als je opnieuw begint met het deelnemen aan het verkeer, dus na een korte of lange stop.
- **Inhalen van bestuurders van motorvoertuigen**
Bij het inhalen van (brom-)fietsers is dit niet verplicht, behalve als hiervoor een belangrijke zijdelingse verplaatsing nodig is.
- **In- en uitvoegen op en van de doorgaande rijbaan**
- **Rijstrook wisselen**
- **Een andere belangrijke zijdelingse verplaatsing uitvoeren**

Belangrijke aandachtspunten

Bij het uitvoeren van een bijzondere manoeuvre zijn een aantal dingen van belang:

- De manoeuvre moet zo kort mogelijk duren.
- De manoeuvre moet zo min mogelijk hinder veroorzaken voor het overige verkeer.
- De manoeuvre mag de verkeersveiligheid niet in gevaar brengen.

Op sommige plekken zijn bijzondere manoeuvres zoals keren of achteruitrijden niet toegestaan. Dit is bijvoorbeeld op alle plekken waar het ook niet toegestaan is om stil te staan. Daarnaast mag keren niet in eenrichtingswegen, deze kun je herkennen aan bord C-3. Keren mag ook niet op een weg waar bord F-7 geplaatst is, dit betekent namelijk dat er een keerverbod geldt.

C-3
eenrichtingsweg

F-7
keerverbod

INKIJKEXEMPLAAR

De rest van dit hoofdstuk is
niet beschikbaar in het inijkexemplaar

R

Plaats op de weg en voorsorteren

Plaats op de weg

Om de doorstroming en veiligheid in het verkeer te waarborgen is er voor iedere weggebruiker een eigen plek op de weg.

Plaats op de weg voor voetgangers

Voetgangers gebruiken in de eerste plaats het trottoir of voetpad. Ontbreekt dit, dan gebruiken ze het fietspad of fiets-/bromfietspad. Ontbreekt dit ook, dan gebruiken ze de berm of de uiterste zijde van de rijbaan.

Voetgangers die zich voortbewegen door middel van voorwerpen (bijvoorbeeld een step, skates of skateboard), mogen naar eigen inzicht kiezen tussen het trottoir of voetpad, of het fietspad of fiets-/bromfietspad. Is dat er niet dan mogen ook zij gebruik maken de uiterste zijde van de rijbaan (of eventueel de berm).

Plaats op de weg voor fietsers/snorfietsers

- Fietsers mogen met zijn tweeën naast elkaar rijden. Snorfietsers niet!
- Fietsers gebruiken het verplichte fietspad of het fiets-/bromfietspad.
- Fietsers gebruiken de rijbaan als het verplichte fietspad ontbreekt.
- Fietsers mogen eveneens het onverplichte fietspad gebruiken.
- Snorfietsers mogen het onverplichte fietspad alleen gebruiken met een elektromotor of een uitgeschakelde verbrandingsmotor.
- Bestuurders van fietsen op meer dan twee wielen en/of fietsen met een aanhangwagen, die met inbegrip van de lading breder zijn dan 0,75 meter, mogen de rijbaan gebruiken.

Plaats op de weg voor bromfietsers (hieronder vallen ook speed-pedelecs)

- Bromfietsers gebruiken het fiets-/bromfietspad.
- Bromfietsers moeten de rijbaan gebruiken als een fiets-/bromfietspad ontbreekt.
- Bestuurders van bromfietsen op meer dan twee wielen en/of bromfietsen met een aanhangwagen, die met inbegrip van de lading breder zijn dan 0,75 meter, mogen de rijbaan gebruiken.

Op veel plekken binnen de bebouwde kom is het voor bromfietsers verplicht om op de rijbaan te rijden. Bij de overgang van het fiets-/bromfietspad naar de rijbaan wordt meestal gebruik gemaakt van een zogenaamde doorsteek die is aangeduid met borden.

D-103
Gebod voor bromfietsers het bord te passeren aan de zijde die het bord aangeeft

D-104
Gebod voor bromfietsers het bord te passeren aan de zijde die het bord aangeeft

Plaats op de weg voor bestuurders van een gehandicaptenvoertuig

Bestuurders van een gehandicaptenvoertuig mogen naar eigen inzicht gebruik maken van:

- Het voetpad
- Het trottoir
- Het fietspad
- Het fiets-/bromfietspad
- De rijbaan

Zij kunnen zelf vaak het beste beoordelen welke plaats voor hen het meest veilig is. Maken zij gebruik van het voetpad of het trottoir, dan volgen ze de regels van de voetgangers en mogen ze maximaal 6 km/u rijden.

De bestuurder van een gehandicaptenvoertuig mag op het trottoir rijden. Hij/zij valt dan onder de categorie voetgangers.

De bestuurder van het gehandicaptenvoertuig mag ook op de rijbaan rijden. Hij/zij valt dan onder de categorie bestuurders.

Plaats op de weg voor colonnes, optochten en uitvaartstoeten

Groepen voetgangers, zoals een colonne, optocht of uitvaartstoet mogen als zij op enigerlei wijze een formatie vormen, de rijbaan gebruiken. Het gebruik van de rijbaan is echter niet verplicht.

Plaats op de weg voor overige bestuurders

Bestuurders van motorvoertuigen, geleiders van rij-, trekdieren of vee, bestuurders van gespannen dan wel ongespannen wagens en bestuurders van brommobielen, moeten in principe de rijbaan gebruiken. Ruiters gebruiken het ruiterspad, als dit ontbreekt gebruiken zij de rijbaan of de berm.

Bestuurders moeten zoveel mogelijk rechts rijden op de rijbaan. Soms zijn er redenen om (iets verder naar) links te rijden, zoals tijdens inhalen of voorbijgaan, uitwijken of voorsorteren.

De meest veilige plaats voor bromfietzers

De regel 'zo veel mogelijk rechts' houdt niet in 'uiterst rechts'. Voor bromfietzers is de positie op de weg een erg belangrijke factor voor de veiligheid. De juiste positie voor bromfietzers is in het algemeen het midden of iets links van het midden van de rijstrook.

De redenen hiervoor zijn onder andere:

- Op de rechterzijde van de rijstrook ligt vaak meer vuil.
- Je bent beter zichtbaar voor het overige verkeer.
- Je houdt zo meer ruimte rondom je voertuig voor eventuele uitwijkmanoeuvres.

Ruimtekussen

Omdat je als bromfietser kwetsbaar bent is je ruimtekussen, oftewel de vrije ruimte rondom je voertuig, erg belangrijk. Bij het kiezen van je positie probeer je deze ruimte rondom je voertuig altijd zo goed mogelijk te verdelen. Dat doe je bijvoorbeeld door:

- Niet volledig rechts te gaan rijden op de rijstrook, maar wat meer in het midden van de rijstrook.
- Bij het voorbijrijden van obstakels voldoende ruimte te 'pakken' en even te wachten als deze ruimte er niet is.
- Jezelf niet op te sluiten achter een voertuig of obstakel als je moet wachten op tegemoetkomend of achteropkomend verkeer.

Wegsituaties

Wat de beste positie op de weg precies is, is per wegsituatie verschillend. Kijk ver vooruit om de wegsituatie op tijd te herkennen. Alleen dan kun je er op tijd op reageren.

Gescheiden rijbanen

Rijbanen zijn soms door een middenberm gescheiden. In dat geval wordt veelal door borden aangegeven welke rijbaan je moet volgen. Als een rijbaan door een brede middenberm wordt gescheiden, is er meestal een verbod om één van de rijbanen in te rijden. Wanneer er geen borden staan, gebruik ook dan de rechterrijbaan.

Deze weg mag je alleen rechts van de middenberm inrijden.

Obstakels op het wegdek

Een obstakel is een voorwerp dat in de weg staat zodat je niet je normale rijlijn kunt vervolgen. Denk hierbij aan plantenbakken, wegversmallingen, wegwerkzaamheden en geparkeerde auto's. Zodra er tegenliggers naderen, kunnen er problemen

INKIJKEXEMPLAAR

De rest van dit hoofdstuk is
niet beschikbaar in het inkijkexemplaar

S

Inhalen

Inhalen

Inhalen is in het verkeer een vrij riskante onderneming waarbij veel ongevallen plaatsvinden. Bij het inhalen komt een bestuurder vaak op het weggedeelte terecht, dat bestemd is voor het tegemoetkomende verkeer.

Inhalen moet normaal gesproken aan de linkerkant.

Uitzonderingen links inhalen

Toch zijn er enkele uitzonderingen op de regel dat je links moet inhalen:

- Als een bestuurder heeft voorgesorteerd om links af te slaan, mag deze niet links ingehaald worden. Wil je er voorbij, dan moet dat aan de rechterzijde.
- Een tram mag zowel rechts als links ingehaald worden.
- Als je rechts van een blokmarkering bevindt, mag je bestuurders die zich links van deze blokmarkering bevinden rechts inhalen.
- Fietsers en snorfietsers halen elkaar links in, maar mogen andere bestuurders rechts inhalen.
- Bij fileverkeer hoef je, indien de rijbaan in rijstroken is verdeeld in dezelfde richting, niet de meest rechterrijstrook te volgen. Files mogen rechts worden ingehaald. Je mag hierbij geen wegdelen gebruiken waar je anders ook niet op mag rijden.
- Vlak voor en op een rotonde mag zowel rechts als links worden ingehaald.

De automobilist geeft aan links de oprit op te willen rijden. In dat geval mag je niet meer links inhalen. Rechts inhalen mag hier wel.

Als je rechts van blokmarkering rijdt, mag je voertuigen links van die markering rechts inhalen. Je mag in dit geval daarna niet meer de doorgaande rijbaan op.

Een tram mag zowel links als rechts worden ingehaald, afhankelijk van waar de meeste ruimte is en waar dit het veiligst is.

Op rotondes mag je zowel links als rechts inhalen.

Verkeerde beslissing

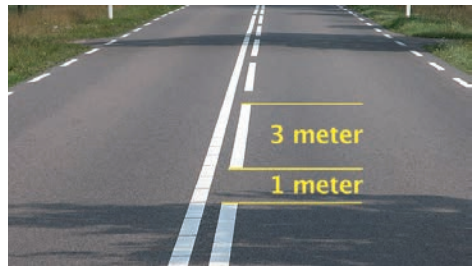
Bij het inhalen worden nogal eens verkeerde beslissingen genomen.

Belangrijke punten bij het inhalen zijn:

- Zorg voor voldoende volgafstand (minimaal twee seconden) voor en na het inhalen.
- De inhaalmanoeuvre moet zo kort mogelijk zijn.
- Je mag niet inhalen als een ander al is begonnen met jou in te halen.
- De weg waarover je wilt inhalen moet vrij en te overzien zijn (voldoende inhaalzicht)
- Tegemoetkomende bestuurders moeten ongehinderd kunnen doorrijden en niet hoeven afremmen voor jouw inhaalactie.
- Zorg tijdens het inhalen voor voldoende zijdelingse tussenruimte tussen jou en het in te halen voertuig (minimaal één meter).
- Bij slecht zicht mag je niet inhalen.
- Het inhalen moet nut hebben en je voertuig moet een stuk sneller kunnen dan de snelheid die het voertuig rijdt dat je inhaalt.
- Inhalen mag alleen op plekken waar dit is toegestaan, dus waar geen doorgetrokken strepen of inhaalverbodsborden zijn.

Strepen op het wegdek

Inhalen over een doorgetrokken as- of deelstreep is niet toegestaan. Dit zijn de strepen tussen de verschillende rijstroken. Wanneer er echter twee strepen zijn aangebracht: een onderbroken en een doorgetrokken streep, is inhalen alleen toegestaan aan de zijde van de onderbroken streep. Als de onderbroken streep aan jouw zijde ligt mag je inhalen.

Waarschuwingstreep
Verhouding 3 : 1 (3 meter streep, 1 meter niet).

Onderbroken strepen kunnen uitgevoerd worden als waarschuwingstrepen. In dat geval zijn de strepen drie keer zo lang als de onderbrekingen. Vraag jezelf in zo'n situatie af of het inhalen veel meerwaarde heeft. Inhalen mag wel, maar wordt door zo'n waarschuwingstreep afgeraden.

Waar kun je beter niet inhalen

Vlak voor een onoverzichtelijke bocht of bijvoorbeeld een verhoging of een helling in het wegdek kan inhalen gevaarlijk zijn. Je hebt dan onvoldoende zicht op het tegemoetkomende verkeer. Bij meerdere rijstroken voor één richting kun je natuurlijk wel gewoon inhalen. Verder is inhalen niet toegestaan op plaatsen waar gevaar of hinder kan ontstaan en op plaatsen waar inhalen verboden is.

INKIJKEXEMPLAAR

De rest van dit hoofdstuk is
niet beschikbaar in het inkijkexemplaar

T

Snelheid

Snelheid aanpassen

Je moet in staat zijn de snelheid zodanig te regelen, dat je de bromfiets tot stilstand kunt brengen binnen de afstand waarover je de weg kan overzien en waarover deze vrij is. Met de toegestane maximumsnelheid rijden kan dus te snel zijn in een bepaalde situatie.

Met welke snelheid je kunt rijden wordt bepaald door:

- De aard en gesteldheid van de weg.
- De weersomstandigheden, zoals: gladheid, regen, mist etc.
- De toestand van de bromfiets.
- De drukte op de wegen.

Bij slechte weersomstandigheden moet je je snelheid aanpassen.

Ook na sommige waarschuwingsborden, zoals bord J-2 (waarschuwing bocht naar rechts) is het verstandig je snelheid te verlagen.

Binnen de bebouwde kom

Binnen de bebouwde kom gelden de volgende maximumsnelheden:

- Voor motorvoertuigen: 50 km/u.
- Voor bromfietsen, speed-pedelecs en gehandicaptenvoertuigen uitgerust met een motor: 45 km/u.
Op (brom)fietspaden: 30 km/u.
- Voor snorfietsers: 25 km/u.
- Voor brommobielen: 45 km/u.
- Voor motorvoertuigen met beperkte snelheid, zoals landbouwtrekkers: 25 km/u.
- Voor gehandicaptenvoertuigen en bijzondere bromfietsen op het trottoir of voetpad: 6 km/u.

Buiten de bebouwde kom

Buiten de bebouwde kom gelden de volgende maximumsnelheden:

- Voor motorvoertuigen op autosnelwegen: 130 km/u.
- Voor motorvoertuigen op autowegen: 100 km/u.
- Voor motorvoertuigen op andere wegen: 80 km/u.
- Voor bromfietsen, speed-pedelecs en gehandicaptenvoertuigen uitgerust met een motor: 45 km/u.
Op (brom)fietspaden: 40 km/u.

- Voor snorfietzen: 25 km/u.
- Voor brommobielen: 45 km/u.
- Voor vrachtauto's en autobussen (géén T100 bussen) met en zonder aanhangwagen: 80 km/u.
- Voor T100-bussen op auto(snel)wegen: 100 km/u.
- Voor motorvoertuigen met aanhangwagen: 80 km/u.
Op auto(snel)wegen: 90 km/u (max. belading 3500 kg)
- Voor motorvoertuigen met beperkte snelheid, zoals landbouwtrekkers: 25 km/u.
- Voor gehandicaptenvoertuigen en bijzondere bromfietzen op het trottoir of voetpad: 6 km/u.

T-100 bussen (touringcar)

Een T100-bus is een autobus die op autowegen en autosnelwegen maximaal 100 km/u mag rijden in plaats van 80 km/u.

In deze bussen vind je geen staanplaatsen en moeten er gordels aanwezig zijn op alle zitplaatsen.

Lagere maximumsnelheid

Soms is het om veiligheidsredenen noodzakelijk de standaard geldende maximumsnelheden te verlagen, zoals:

- Binnen een erf.
- In 30km-zones en 60km-zones.
- Op autowegen en op autosnelwegen.

Ook worden in sommige gevallen snelheidsbeperkende voorzieningen aangebracht, zoals versmallingen, drempels en/of bloembakken.

Een erf is een gebied waar de woonfunctie voorop staat en waar bewoners zich prettig en veilig moeten kunnen voelen. De maximumsnelheid binnen een erf is 15 km/u.

Binnen een erf is de maximumsnelheid verlaagd naar 15 km/u.

Binnen een 60km-zone is de snelheid verlaagd van 80 km/u naar 60 km/u. Als bromfietser mag je hier natuurlijk alsnog maar 45 km/u.

In 30km-zones en 60km-zones zijn de meeste kruispunten gelijkwaardig. 30km-zones vind je vooral in woonwijken waar kinderen spelen. 60km-zones zijn vaak te vinden in landelijke gebieden met smallere wegen waar ook regelmatig landbouwverkeer rijdt. Deze verlaging van de snelheid is nodig om de veiligheid in deze gebieden te waarborgen.

Op autowegen en autosnelwegen wordt de snelheid (soms tijdelijk) verlaagd in geval van drukte, of in stedelijke gebieden om de overlast door geluid te beperken. Daar zijn ook meer in- en uitvoegstroken wat de kans op ongelukken bij hogere snelheden verhoogt.

Adviessnelheid

Naast de maximumsnelheid kennen we ook de adviessnelheid. Een adviessnelheid wordt aangegeven als er bij een gevaarlijk punt niet direct zichtbaar is dat de snelheid (flink) geminderd moet worden om veilig het punt voorbij te rijden. Dit is geen verplichte maximumsnelheid, maar het is niet verstandig om de borden te negeren.

De reden van de adviessnelheid kan een scherpe bocht zijn of een onoverzichtelijk punt, maar bijvoorbeeld ook een samenkomst van meerdere verkeersstromen waarbij extra voorzichtigheid belangrijk is. Denk hierbij aan een voetpad of fietspad dat de weg kruist, of een recreatiegebied waar veel wandelaars zijn. Vaak wordt er bij het bord 'adviesnelheid' een bord of onderbord geplaatst waardoor duidelijk is waarvoor de adviessnelheid geldt.

Een adviessnelheid is tenminste 20 km/u lager dan de snelheidslimiet op het direct daaraan voorafgaande weggedeelte. Houd deze snelheid aan, want de borden staan er niet voor niets.

Maximumsnelheden en adviessnelheden gelden bij optimale omstandigheden. Bij omstandigheden die niet optimaal zijn, moet je de snelheid verlagen. Is een aangegeven snelheid in conflict met een andere maximumsnelheid, bijvoorbeeld als de snelheid is verlaagd in verband met file of wegwerkzaamheden, of omdat een voertuig vanuit de regelgeving niet harder mag rijden, dan geldt altijd de laagste snelheid.

In verband met wegwerkzaamheden mag je hier maar 50 km/u. Voor een bromfietser geldt vanuit de wet een lagere snelheid.

INKIJKEXEMPLAAR

De rest van dit hoofdstuk is
niet beschikbaar in het inijkexemplaar

U

Stilstaan en parkeren

Stilstaan, parkeren en plaatsen

Bij een bromfiets, snorfiets of speed-pedelec spreken we niet over parkeren, maar over plaatsen. Omdat de brommobiel de regels volgt van de motorvoertuigen, spreken we bij een brommobiel wel over parkeren.

Vrijwillig of onvrijwillig stoppen

Er kunnen veel redenen zijn om te stoppen. Hierin wordt onderscheid gemaakt tussen:

- Het stoppen uit verkeersnoodzaak (gedwongen stoppen)
- Hetilstaan uit vrije wil (vrijwilligilstaan)

Stoppen voor een overstekende voetganger valt onder stoppen uit verkeersnoodzaak en mag ook binnen 5 meter van de oversteekplaats.

Iemand laten op- of afstappen valt onder vrijwilligilstaan en mag niet binnen 5 meter van de oversteekplaats.

Stoppen uit verkeersnoodzaak

Het komt vaak voor dat een bestuurder verplicht moet stoppen, zoals bij een geopende brug, voor een voetgangersoversteekplaats, voor een spoorwegovergang of in verband met andere verkeerstechnische redenen.

Als je gedwongen moet stoppen, moet je je aan bepaalde regels houden. Je mag namelijk niet stoppen op:

- Het weggedeelte bestemd voor het verkeer uit tegengestelde richting.
- Voetgangersoversteekplaatsen.
- Oversteekplaatsen voor fietsers.
- Een kruispunt (bestuurders mogen een kruispunt niet blokkeren).
- Een overweg (het railverkeer mag niet geblokkeerd worden).

J-22
voetgangers-
oversteekplaats

L-2
voetgangers-
oversteekplaats

Vrijwillig stilstaan

Het vrijwillig tot stilstand brengen van je bromfiets, snorfiets, speed-pedelec of brommobiel, dus niet om verkeerstechnische redenen, kan onderverdeeld worden in stilstaan en parkeren. Met stilstaan wordt alleen het direct laden en lossen van goederen, of het direct laten op- of afstappen (of het in- of uitstappen in geval van een brommobiel) van passagiers bedoeld. Bij het laden en lossen gaat het daarnaast ook alleen om grotere of zwaardere spullen. Bij bromfietsen, snorfietsen en speed-pedelecs zal hier niet snel sprake van zijn. Alle andere redenen om vrijwillig stil te staan, vallen onder parkeren of plaatsnemen. Dus ook het vragen van de weg, even telefoneren, of het posten van een brief. Het verschil hiertussen is belangrijk omdat de regels voor parkeren uitgebreider zijn en voor plaatsnemen anders zijn dan de regels voor stilstaan.

Het is verboden vrijwillig stil te staan:

- Aan die zijde van de rijbaan waar het bord E-2 is geplaatst (verbod om stil te staan). Met uitzondering van de daarvoor bestemde plekken zoals parkeerplaatsen en parkeerhavens.
- Op een kruispunt of overweg.
- Op een fietsstrook of op de rijbaan langs de fietsstrook.
- Op een oversteekplaats of binnen een afstand van 5 meter daarvan.
- In een tunnel.
- Langs een gele doorgetrokken kantstreep.
- Op de rijbaan langs een busstrook.
- Bij een bord bushalte ter hoogte van de geblokte markering of, als de markering ontbreekt, op een afstand van minder dan 12 meter van het bord. Let op, hierop is één uitzondering: het stilstaan om direct passagiers te laten op- of afstappen of in- of uitstappen mag bij een bushalte wel.
- Op alle plaatsen waar je met je voertuig niet mag komen, zoals doelgroepstroken, verdrijvingsvlakken en puntstukken (en trottoirs in het geval van een brommobiel).
- Op plaatsen waar dit gevaar of hinder veroorzaakt of kan veroorzaken.

E-2

Ergens de weg vragen of even kletsen valt onder parkeren. Ook telefoneren valt onder parkeren.

Parkeren (let op, dit geldt alleen voor brommobielen!)

Parkeren van een brommobiel is het laten stilstaan waarbij er niet onmiddellijk passagiers in- of uitstappen, of onmiddellijk goederen worden geladen en/of gelost.

Je mag je brommobiel niet parkeren op de volgende plaatsen:

- Parkeren is verboden op alle plaatsen waar je ook niet mag stilstaan.
- Aan die zijde van de weg waar bord E-1 is geplaatst (verbod om te parkeren). Met uitzondering van de daarvoor bestemde plekken zoals parkeerplaatsen en parkeerhavens.
- Op een kruispunt of binnen een afstand van 5 meter daarvan.
- Voor een inrit of een uitrit.
- Buiten de bebouwde kom op de rijbaan van een voorrangsweg.
- Langs een gele onderbroken kantstreep.
- Op een gelegenheid, bestemd voor het onmiddellijk laden en lossen, aangegeven met bord E-7.
- Op een parkeerplaats voor vergunninghouders, aangeduid met het bord E-9.
- Langs een reeds geparkeerd voertuig (dubbel parkeren).
- Op een parkeergelegenheid voor een bepaalde doelgroep waar je niet onder valt (bijvoorbeeld een invalideparkeerplaats of taxistandplaats).
- Op een parkeergelegenheid waar dit door (onder)borden op dat tijdstip of voor dat doel wordt verboden.

E-1

Op een parkeergelegenheid die aangegeven staat met een 'P bord' waar parkeervakken aanwezig zijn, mag je alleen in de parkeervakken parkeren.

Parkeren onder bepaalde voorwaarden (dit geldt alleen voor brommobielen)

Op sommige plaatsen is parkeren alleen onder bepaalde voorwaarden of voor bepaalde bestuurders toegestaan.

E-5

Taxistandplaats

E-6

Gehandicaptenparkeerplaats

E-8

Parkeergelegenheid alleen bestemd voor voertuigen die op het bord staan aangegeven

E-7

Gelegenheid tot het onmiddellijk laden en lossen van goederen

E-9

Parkeergelegenheid alleen bestemd voor vergunninghouders

Op bord E-8 kunnen verschillende voertuigsymbolen staan. Parkeren mag dan alleen met dat voertuig. In plaats van met symbolen kan dit ook met woorden aangegeven staan. Zo zijn er ook speciale parkeerplaatsen voor politievoertuigen (aangegeven

INKIJKEXEMPLAAR

De rest van dit hoofdstuk is
niet beschikbaar in het inijkexemplaar

V

Tekens en signalen

Communicatie in het verkeer

Om andere weggebruikers te laten weten wat je van plan bent, is het belangrijk dat je communiceert. Dit kun je ook doen om andere weggebruikers te waarschuwen voor dreigend gevaar. Afhankelijk van de situatie doe je dit met lichtsignalen, geluidsignalen, of gebaren.

Je gebruikt hiervoor bijvoorbeeld:

- De richtingaanwijzers
- De alarmverlichting (indien aanwezig)
- Het groot licht (indien aanwezig)
- De remlichten
- De claxon
- Vriendelijke handgebaren

Onder andere bij het wegrijden moet je verplicht richting aangeven. Dit mag met de richtingaanwijzer of door je arm uit te steken.

Wanneer geef je richting aan

Bestuurders moeten richting aangeven als zij:

- Willen wegrijden.
- Andere bestuurders van een motorvoertuig willen inhalen.
- De doorgaande rijbaan willen oprijden (invoeegen).
- De doorgaande rijbaan willen verlaten (uitvoegen).
- Van rijstrook willen wisselen.
- Bij alle belangrijke zijdelingse verplaatsingen.

Gebruik richtingaanwijzer of arm

Als je richting moet aangeven, mag je dit doen met de richtingaanwijzer of met je arm. Doe dit altijd ruim van te voren, zodat andere weggebruikers op tijd weten wat je van plan bent.

Zorg er ook voor dat je op tijd je richtingaanwijzer weer uitschakelt. Op de meeste bromfietsen moet je dit handmatig doen. Het niet uitschakelen kan voor verwarrende en gevaarlijke situaties zorgen.

Verboden signalen

Het is niet toegestaan om richting aan te geven als dit verwarrend is, of om je richtingaanwijzer niet uit te zetten na de uitgevoerde handeling. Daarnaast is het niet toegestaan verlichting (dus ook je richtingaanwijzer of alarmverlichting) of geluidssignalen (claxon) op een andere manier te gebruiken dan waarvoor deze bedoeld zijn. Alarmverlichting, seinen met groot licht of claxonneren mag alleen gebruikt worden voor het afwenden van dreigend gevaar. Je mag dus niet even claxonneren om een bekende te begroeten, of met licht seinen om iemand te waarschuwen voor een politiecontrole.

Toegestane signalen

Bij dreigend gevaar is het gebruik van de geluids- en lichtsignalen zoals de claxon, groot licht en alarmverlichting wel toegestaan. Denk hierbij aan:

- het waarschuwen van achteropkomend verkeer bij filevorming of een ongeval (alarmverlichting);
- het waarschuwen van een tegemoetkomende bestuurder zonder licht tijdens de nacht (seinen met groot licht);
- het waarschuwen van een tegemoetkomende bestuurder met verblindende verlichting (seinen met groot licht);
- het waarschuwen van een andere weggebruiker die een ongeval dreigt te gaan veroorzaken (seinen met groot licht of claxonneren).

Gebruik de rem(lichten) alleen als dit nodig is. Onnodig gebruik is hinderlijk voor het verkeer achter je.

Claxonneren mag alleen om dreigend gevaar af te wenden.

Gebruik van de remlichten

Bromfietsen en brommobielen zijn over het algemeen voorzien van één of meerdere remlichten. Zodra je de remhendel inknijpt (of bij de brommobiel het rempedaal indrukt), gaan de remlichten branden. Onnodig gebruik van de rem kan zorgen voor irritatie bij het verkeer achter je. Daarnaast zorgt onnodig remmen en gas geven voor extra brandstofverbruik.

Gebruik de rem en remlichten alleen als het nodig is. Bijvoorbeeld door iets eerder de rem vast kort aan te tikken of zachtjes in te knijpen om achteropkomend verkeer op tijd te waarschuwen voor het feit dat je gaat afremmen, afslaan of stoppen.

INKIJKEXEMPLAAR

De rest van dit hoofdstuk is
niet beschikbaar in het inkijkexemplaar

W

Gebruik van lichten

Verlichting tijdens het rijden

Het is verplicht om 's nachts verlichting te voeren. Daarnaast is dit ook verplicht op het moment dat overdag het zicht slecht is. Dit slechte zicht kan komen door neerslag of mist, maar juist ook door de laagstaande zon. Als je onder bomen door rijdt, kan je zicht belemmerd worden door de schittering die de zon tussen de bladeren door geeft. Ook in tunnels moet je verlichting voeren.

Dimlicht voeren is in normale omstandigheden nooit verkeerd, leer jezelf daarom aan om altijd je dimlicht aan te hebben, ook op de momenten dat dit niet verplicht is. Zorg daarnaast dat de verplichte retroreflectoren aanwezig zijn en voldoende reflecteren.

Het voeren van verlichting is niet alleen belangrijk om zelf goed te kunnen zien, maar vooral om goed gezien te worden.

Dimlicht

Dimlicht is de normale witte of gele koplamp(en). Bij bromfietsen, snorfietsen en speed-pedelecs is dit meestal één lamp, bij brommobielen twee. Deze verlichting is overdag bij slecht zicht en 's nachts verplicht.

Stadslicht

Stadslicht is niet altijd aanwezig op bromfietsen, snorfietsen en speed-pedelecs. Op de brommobiel is deze verplicht. Het is een zwak licht dat vooral bedoeld is om het voertuig zichtbaar te maken tijdens stilstand. Tijdens het rijden heeft stadslicht weinig nut omdat het hiervoor te weinig licht geeft.

Groot licht

Groot licht is niet altijd aanwezig. Het mag, indien aanwezig, alleen gevoerd worden bij nacht. Groot licht mag niet gevoerd worden bij het tegenkomen van andere weggebruikers (dus ook voetgangers) en bij het op korte afstand volgen van andere voertuigen. Zet het ook altijd uit bij het naderen van wild of andere dieren op de rijbaan. De dieren raken door het felle licht in de war en weten niet meer waar ze heen moeten vluchten.

Mistlicht is niet standaard aanwezig. Op een tweewielige bromfiets, snorfiets en speed-pedelec is mistlicht zelfs verboden. Op een brommobiel mag het wel aanwezig zijn.

Mistlicht vóór

Mistlicht vóór mag alleen gevoerd worden bij mist, sneeuwval of regen, dat het zicht ernstig belemmert. Bij het voeren van mistlicht vóór mag ook stadslight of dimlicht worden gevoerd.

Mistachterlicht

Mistachterlicht wordt gevoerd als mist of sneeuwval het zicht beperkt tot een afstand van 50 meter of minder. Aan het voeren van het mistachterlicht zijn ook nadelen verbonden, omdat de lichtbron sterk verblindend kan werken. Daarom mag het mistachterlicht nooit gevoerd worden bij hevige regenval, in verband met de weerkaatsing van het licht.

Achterlicht en kentekenplaatverlichting

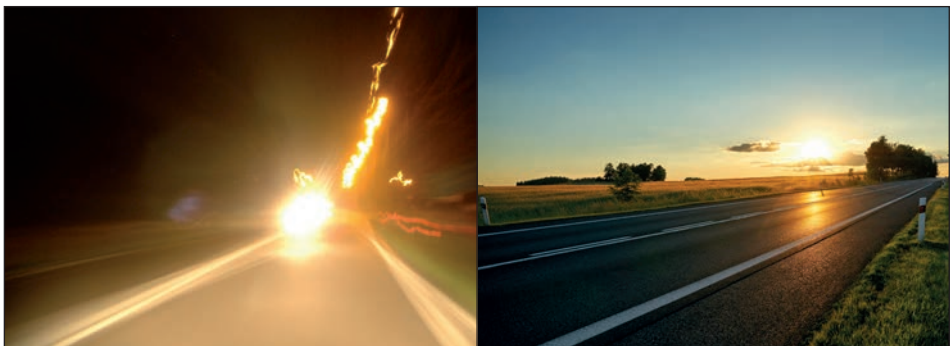
Het achterlicht en de achterkentekenplaatverlichting (indien aanwezig), moeten steeds gelijktijdig met groot licht, dimlicht, stadslight of mistlicht branden.

Verblinding

Verblinding door verlichting ontstaat als de verlichting van je voertuig onjuist is afgesteld. Ook een zwaar beladen bromfiets door bagage of het meenemen van een passagier kan zorgen voor verblinding, zodat het lijkt alsof je groot licht voert. Zorg er daarom voor dat de bromfiets niet te zwaar beladen is. Mocht dat wel het geval zijn, laat dan je verlichting goed afstellen. Dim daarnaast op tijd je groot licht, om te voorkomen dat je personen (of dieren) verblindt.

Laagstaande zon

Soms is jouw zicht niet zo slecht, omdat je bijvoorbeeld de laagstaande zon in de rug hebt. Houd er dan wel rekening mee dat bij tegemoetkomend verkeer de zon in hun ogen schijnt en ze jou dus minder makkelijk opmerken. Verlichting voeren is bij laagstaande zon altijd verstandig.

Als je wordt verblind door een tegemoetkomende bestuurder, knipper dan kort met groot licht om deze te waarschuwen. Kijk niet in de lichtbundel.

Voer altijd verlichting, ook bij zonnig weer en helemaal bij laagstaande zon.

INKIJKEXEMPLAAR

De rest van dit hoofdstuk is
niet beschikbaar in het inijkexemplaar

X

Verkeersborden

Werking verkeersborden

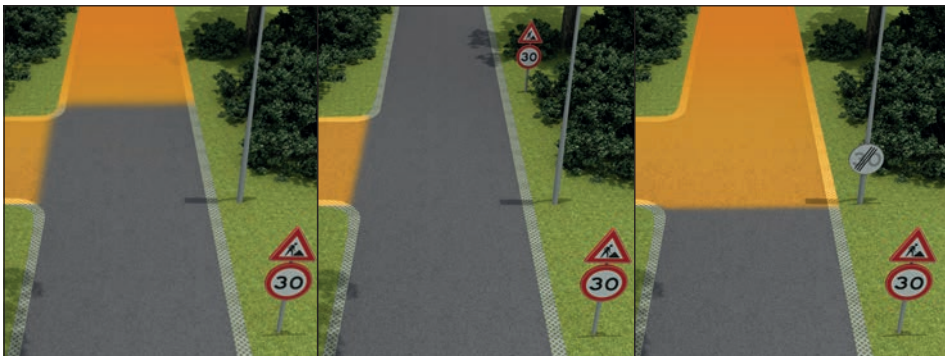
Omdat er heel veel verschillende verkeersborden zijn, is het goed om te weten welke indeling er is. En op welke manier en in welke combinaties bepaalde borden kunnen voorkomen.

Los bord

Losse borden gelden maar tot aan de volgende zijstraat of het volgende kruispunt. Dit kan bijvoorbeeld een bord zijn dat een maximumsnelheid aangeeft, of je verbiedt om aan die zijde van de rijbaan te parkeren. Na iedere zijweg en ieder kruispunt moet het bord worden herhaald, om zijn geldigheid te behouden.

Bijvoorbeeld:

- Als je binnen de bebouwde kom het bord 30 km/u tegenkomt, mag je tot aan het volgende kruispunt of de volgende zijweg maximaal 30 km/u rijden.
- Wordt dit bord na het kruispunt of de zijweg niet herhaald, dan vervalt de maximumsnelheid van 30 km/u en geldt de normale maximumsnelheid binnen de bebouwde kom van 50 km/u.
- Als je al voor een kruispunt of zijstraat een bord 'einde 30 km/u' tegenkomt, vervalt deze maximumsnelheid al vanaf dat bord.

In deze situatie binnen de bebouwde kom wordt het bord niet herhaald en mag je op het gekleurde gedeelte weer 50 km/u.

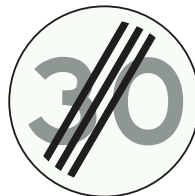
Hier wordt het bord wel herhaald en mag je rechtdoor voorbij het kruispunt nog steeds maar 30 km/u.

Hier eindigt de 30 km/u al voor het kruispunt door het bord 'einde 30 km/u' en mag je in het gekleurde gedeelte weer 50 km/u.

Los bord A-1

Geldt tot volgend kruispunt, volgende zijstraat of einde bord

Einde bord A-2

Einde van de eerder aangegeven maximumsnelheid

Zone-bord

De werking van een zone-bord is anders dan van een los bord. Het woord 'zone' geeft aan dat het bord zijn geldigheid behoudt totdat je het gebied (de zone) weer verlaat. Dit wordt aangegeven met het bord 'einde zone'.

Als het bord E-1 (verboden te parkeren) is uitgevoerd als zone-bord, geldt dit bord niet meer alleen voor de kant van de rijbaan waar het bord geplaatst is, maar voor beide zijden van de rijbaan in de gehele zone. Hierbij geldt, net als bij een los bord E1, de uitzondering voor de plaatsen die voor parkeren bedoeld zijn, zoals parkeerplaatsen, -stroken en -havens.

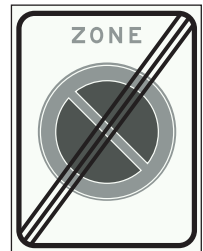
A-1-zone
Blijft gelden tot het einde van de zone

A-2-einde zone
Einde van de eerder aangegeven zone

E-1-zone
Verboden te parkeren aan beide zijden van de weg

E-1-einde zone
Einde parkeerverbodzone

Onderbord

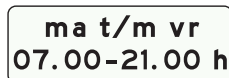
Een bord kan worden gecombineerd met een onderbord. Op dit onderbord kunnen verschillende dingen staan:

Weggebruikers waarvoor het bord geldt.

Weggebruikers waarvoor het bord juist niet geldt.

Dagen of tijdstippen waarop het bord geldt of juist niet geldt.

Extra uitleg van het verkeersbord erboven.

Dit alles kan worden weergegeven door middel van teksten of symbolen, of een combinatie daarvan.

Meerdere aangegeven snelheden

Het kan zijn dat voor een situatie meerdere maximumsnelheden lijken te gelden. Zo mag je normaal gesproken binnen de bebouwde kom 50 km/u, maar er kan ook een bord 30 km/u staan. In dat geval vervalt de 50 km/u en mag je maar 30 km/u.

Er zijn borden die alleen de **maximumsnelheid** aangeven:

A-1 zone-bord
30 km-zone

A-1
Maximumsnelheid 50 km/u

A-1
Maximumsnelheid 70 km/u

Als er twee van deze borden met verschillende maximumsnelheden vlakbij elkaar staan, geldt altijd de laagst aangegeven snelheid. Het maakt hierbij niet uit of dit een los bord of een zone-bord betreft. Dit kan bijvoorbeeld voorkomen bij een tijdelijke verlaging van de snelheid bij wegwerkzaamheden.

Er zijn ook andere borden die iets zeggen over de maximumsnelheid, zonder dat die maximumsnelheid erop vermeld staat. Ze geven een **wegsoort** aan waar een maximumsnelheid bij hoort.

H-1
Bebouwde kom
Maximumsnelheid 50 km/u tenzij anders aangegeven

H-1 gecombineerd met A-1
Bebouwde kom met afwijkende snelheid
Maximumsnelheid 70 km/u

Als één van deze borden gecombineerd wordt met een bord waar een maximumsnelheid op vermeld staat, geldt die aangegeven maximumsnelheid. Ook als deze hoger is dan de normale maximumsnelheid voor deze wegsoort (bijvoorbeeld binnen de bebouwde kom).

Als bromfietser moet je je natuurlijk ook altijd houden aan je eigen maximumsnelheid.

INKIJKEXEMPLAAR

De rest van dit hoofdstuk is
niet beschikbaar in het inijkexemplaar

Y

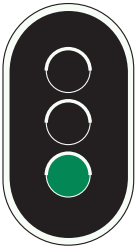
Verkeerslichten en aanwijzingen

Werking verkeerslichten

Naast de normale verkeerslichten, zijn er nog een aantal andere verkeerslichten. Bijvoorbeeld tram- en buslichten, overweg- en bruglichten en rijstrooklichten.

Driekleurige verkeerslichten

Dit zijn de verkeerslichten die je in het dagelijks verkeer het meest tegenkomt. Ze staan op grotere kruispunten en bestaan uit de kleuren rood, geel (in de volksmond 'oranje' genoemd) en groen.

Verkeerslicht alle richtingen

Verkeerslicht voor linksaf

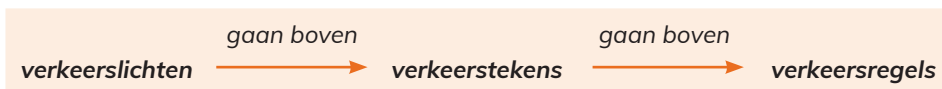

Verkeerslicht fietsers en bromfietsers

De lichten kunnen zijn vormgegeven als een rondje, maar ook als een richtingspijl of een ander symbool zoals een fiets. Het verkeerslicht geldt in die laatste gevallen alleen voor de aangegeven richting, of voor bestuurders van de aangegeven voertuigen. Hierbij staat een fiets ook voor een snorfiets, bromfiets, speed-pedelec en gehandicaptenvoertuig.

De betekenis van de kleuren is als volgt:

- **Rood**
Stop. Doorrijden is verboden.
- **Geel**
Stop. Tenzij je het verkeerslicht zo dicht genaderd bent dat stoppen niet meer lukt. Dan mag je doorrijden.
- **Groen**
Doorrijden. Niet doorrijden terwijl dit wel kan, is verboden.
- **Knipperend geel licht**
Het verkeerslicht is buiten werking. Nader het kruispunt voorzichtig. Nu gelden de verkeersborden en tekens die de voorrang regelen weer.

Staan er verkeerslichten, dan gelden de verkeersborden, -tekens en -regels die de voorrang regelen niet meer.

Rechtsaf bij rood licht

In sommige gevallen is er onder of naast het verkeerslicht een bord geplaatst met de tekst:

- **Rechtsaf voor fietsers vrij**
Hierbij mogen fietsers én snorfietzers rechts afslaan, ook bij rood licht.
- **Rechtsaf voor (brom)fietsers vrij**
Hierbij mogen fietsers, snor- en bromfietsers en speed-pedelecs rechts afslaan, ook bij rood licht. Maar brommobielen niet!

Je moet dan wel het overige verkeer dat wel groen heeft voor laten gaan.

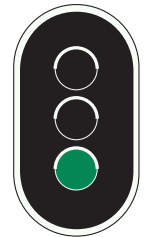
Verkeerslicht met een pijl of een rondje

Afhankelijk van het kruispunt kan de vorm van de lampen van het verkeerslicht verschillen. Soms is dit een richtingspijl, soms een rondje. Bij grotere kruispunten met meerdere voorsorteervakken vind je vaker lampen in de vorm van richtingspijlen. Bij kleinere kruispunten zonder voorsorteervakken vind je vaker lampen in de vorm van een rondje.

Wil je rechtsaf of linksaf bij een verkeerslicht met een **ronde lamp**, dan kan er tegemoetkomend verkeer of verkeer naast je tegelijk groen hebben.

Er blijven dan twee regels gelden:

- Rechtdoorgaand verkeer gaat voor afslaand verkeer op dezelfde weg.
- Bestuurders die rechts afslaan gaan voor op bestuurders die links afslaan.

Vaak is dit aangegeven met een bord onder de verkeerslichten.

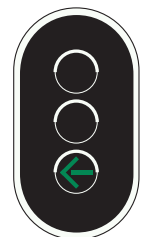

Als jij rechts afslaat bij groen licht moet je rechtdoorgaand verkeer voor laten gaan

Als jij links afslaat bij groen licht moet je tegemoetkomend en rechtdoorgaand verkeer voor laten gaan

Wil je rechtsaf of linksaf bij verkeerslichten met een **pijl-vormige lamp**, dan krijg je niet te maken met tegemoetkomend verkeer of verkeer naast je. Je kunt dan ongehinderd links of rechts afslaan.

INKIJKEXEMPLAAR

De rest van dit hoofdstuk is
niet beschikbaar in het inkijkexemplaar

Z

Verkeerstekens op het wegdek

Verkeerstekens op het wegdek

Naast verkeersborden en verkeerslichten wordt het verkeer ook geregeld door verkeerstekens op het wegdek. Dit kunnen markeringen zijn zoals strepen, maar ook op de weg geschilderde cijfers die de maximumsnelheid weergeven of tekens zoals haaiantanden en pijlen.

Kantstreep

Streep aan de rand van de rijbaanverharding.

As- of scheidingsstreep

Streep op het midden van de weg die de scheiding markeert tussen jouw weghelft en die van het tegemoetkomende verkeer.

Deelstreep

Streep die de rijbaan of weghelft voor één richting verdeelt in rijstroken.

Kantstreep

Deelstreep

Asstreep

Deelstreep

Kantstreep

Doorgetrokken streep

Kantstrepen, as- of scheidingsstrepen en deelstrepen kunnen uitgevoerd zijn als een doorgetrokken streep. In dat geval mag deze streep niet overschreden worden. In geval van een doorgetrokken as- of scheidingsstreep mag je je ook niet links van deze streep (op de weghelft van het tegemoetkomende verkeer) bevinden. Bij een doorgetrokken streep mag je dus niet van rijstrook wisselen of inhalen.

Hierbij gelden de volgende uitzonderingen:

- Een kantstreep mag wel overschreden worden, bijvoorbeeld om in de berm te parkeren.
- Een doorgetrokken streep tussen de rijbaan en de naastgelegen vluchthaven, vluchtstrook of spitsstrook mag overschreden worden als je gebruik moet maken van deze haven of strook.
- Als er een onderbroken streep ligt aan jouw kant van de doorgetrokken streep, mag je de doorgetrokken streep overschrijden.
- Bestuurders die een fietsstrook met doorgetrokken streep mogen gebruiken, mogen deze doorgetrokken streep overschrijden.

Onderbroken strepen en waarschuwingsstrepen

Als een as- of scheidingsstreep of deelstreep is uitgevoerd als een onderbroken streep, dan mag deze overschreden worden. In dat geval mag je, als dit veilig kan, inhalen of van rijstrook wisselen.

Normaal gesproken is bij een onderbroken streep de streep korter dan de ruimte tussen de strepen. Is de streep langer dan de ruimte tussen de strepen, dan moet je de onderbroken strepen als waarschuwingsstrepen zien. Dit betekent dat je wel mag inhalen, maar dat het inhalen hier gevaarlijker is dan bij een normale onderbroken streep.

Je mag deze trekker inhalen omdat aan jouw kant een doorgetrokken streep ligt.

Je mag niet over een verdrijvingsvlak heenrijden.

Verdrijvingsvlak en puntstuk

Deze vlakken bestaan uit schuine strepen of een wit vlak en mogen niet bereden worden. Verdrijvingsvlakken worden bijvoorbeeld gebruikt op plekken waar een rijstrook eindigt en bestuurders moeten invoegen op een naastgelegen rijstrook.

Voorsorteerstroken, uitrijstroken en pijlen

Voorsorteerstroken liggen bij (grote) kruispunten en verdelen de rijbaan in stroken voor verschillende richtingen. Op de stroken zijn pijlen aangebracht die de richting aangeven. Tussen de stroken in verschillende richtingen wordt blokmarkering aangebracht. Het overschrijden van deze blokmarkering is toegestaan totdat de blokmarkering overgaat in een doorgetrokken streep. Op het kruispunt zijn bestuurders verplicht om de richting te volgen die door de pijl op de gebruikte voorsorteerstrook wordt aangegeven. Voorsorteren voor linksaf en vervolgens op het kruispunt rechtdoor rijden, is dus niet toegestaan.

Een bijzondere pijl die voor kan komen op de voorsorteerstrook is een hamerkop-pijl. Deze geeft in de meeste gevallen aan dat er voor de afslag nog een zijweg ligt. Deze zijweg mag niet ingereden worden.

INKIJKEXEMPLAAR

De rest van dit hoofdstuk is
niet beschikbaar in het inijkexemplaar

Info

Praktijkexamen brommobiel

Praktijkexamen brommobiel

Om je rijbewijs te halen voor de brommobiel moet je naast het theorie-examen ook een praktijkexamen doen. Het praktijkexamen voor de brommobiel is anders dan voor andere bromfietsen. Bij het praktijkexamen voor de brommobiel voer je een aantal bijzondere verrichtingen uit op een afgesloten terrein en ga je niet de openbare weg op. Dit maakt het examen makkelijker, maar heeft ook een groot nadeel: Je gaat zodra je je rijbewijs hebt gehaald volledig onervaren de weg op in een voertuig wat veel weg heeft van een kleine auto.

Na het positief afleggen van een brommobiel-examen, mag je alleen maar in een brommobiel rijden en niet op een bromfiets, snorfiets of speed-pedelec. Andersom is dit wel het geval, haal je je praktijkexamen op een tweewielige bromfiets, dan mag je op alle voertuigen die vallen onder de categorie bromfiets rijden. Dus ook een snorfiets, speed-pedelec of brommobiel.

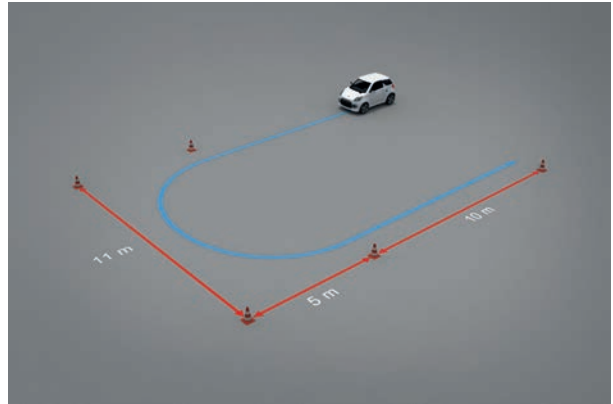
Het praktijkexamen voor de brommobiel bestaat uit het uitvoeren van een zestal bijzondere verrichtingen. Er zijn twee verschillende groepen van zes verrichtingen. De examinerator kiest welke van deze twee groepen je moet uitvoeren. De twee groepen staan op de pagina's hierna uitgelegd.

Groep 1

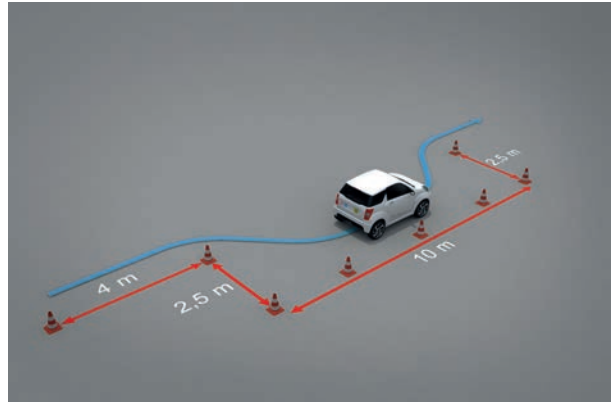
Halve draai

Hierbij moet de kandidaat het voertuig binnen de beschikbare ruimte (een breedte van elf meter) in één keer in een vloeiende lijn (naar links) keren. Deze wijze van keren wordt vanuit een vooruit rijdende beweging gemaakt.

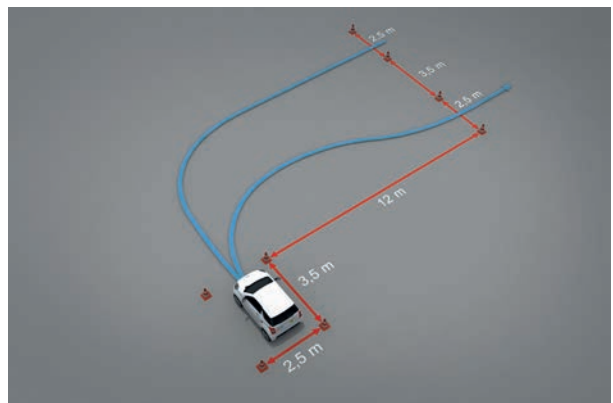
Fileparkeren voorwaarts

De kandidaat moet laten zien dat hij of zij binnen een beperkte ruimte (een vak van tweeënhalve meter breed en tien meter lang) handig en beheerst het voertuig parkeert voor een denkbeeldige auto en daarna weer voorwaarts wegrijdt.

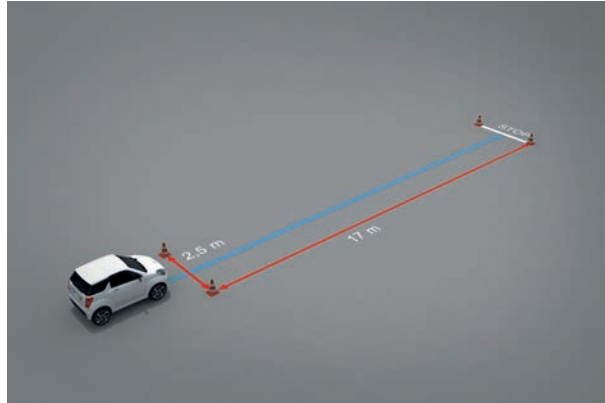
Vakparkeren achterwaarts

De kandidaat moet met gedoseerde snelheid het voertuig achterwaarts rijdend recht in het vak parkeren en daarna met een korte beweging naar rechts vooruit uit het vak wegrijden.

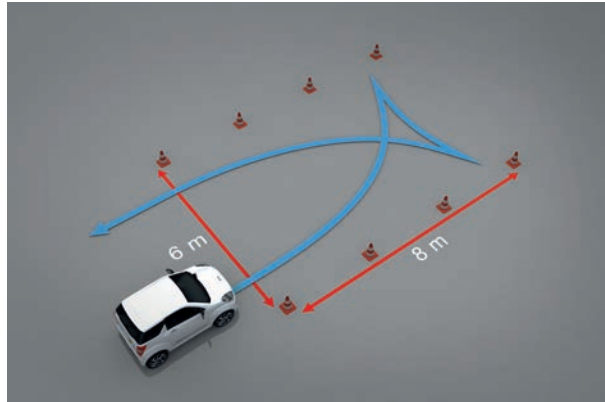
Precisiestop

Hierbij komt de kandidaat aanrijden met 35 km/u, voert een gelijkmatige remming uit en komt tot stilstand bij een poortje op zeventien meter van het punt waar de remming werd ingezet.

Keren d.m.v. steken

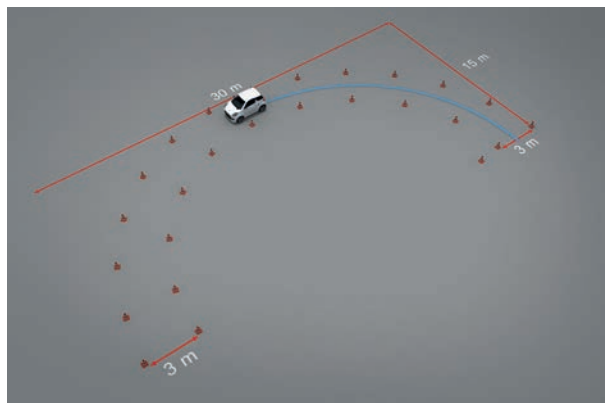
Het voertuig moet in een denkbeeldige straat (met een rijbaanbreedte van zes meter) vlot gekeerd worden, zonder te sturen bij stilstand. Na het keren weer wegrijden.

Groep 1 en 2

Stop in een bocht

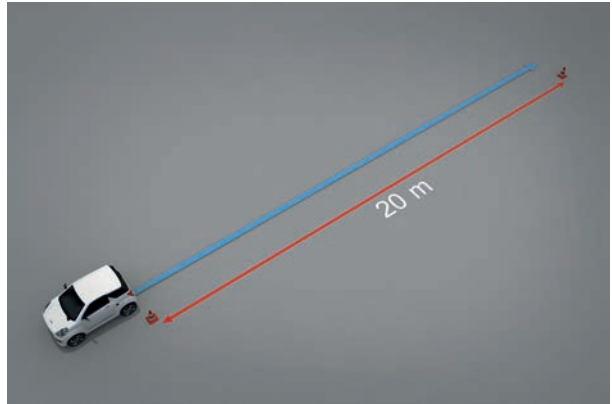
De kandidaat moet met 30 km/u een bocht inrijden en dan op teken van de examiner - door krachtig remmen - tot stilstand komen. Hierbij mag het voertuig niet uit de koers lopen en de wielen mogen niet blokkeren.

Groep 2

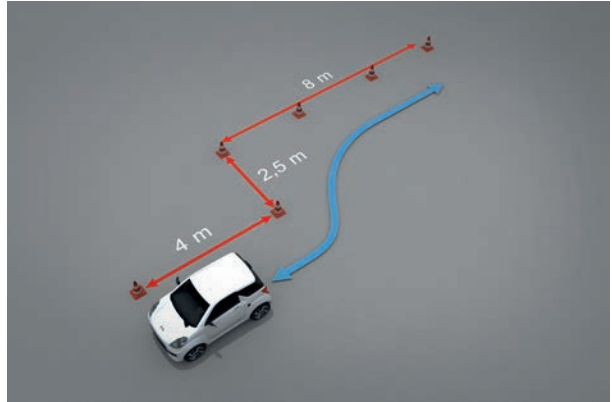
Recht achteruit rijden

Deze verrichting is bedoeld om de koersvastheid te beoordelen. De kandidaat moet twintig meter met gelijkmatige snelheid achteruit rijden naar een vast punt. Lichte stuurcorrecties worden geaccepteerd. Het voertuig moet gestopt worden met de achterzijde binnen een halve meter van het opgegeven punt.

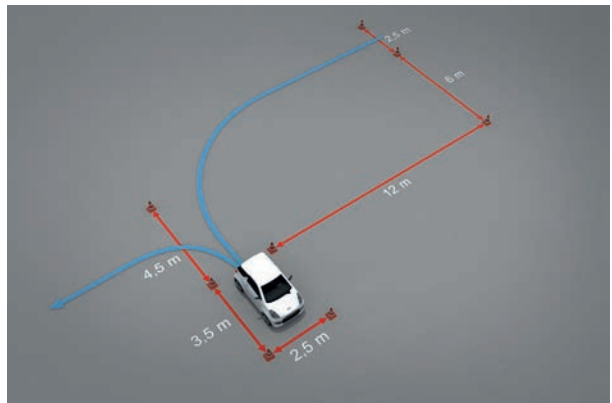
Fileparkeren achterwaarts

Hierbij moet de kandidaat het voertuig achteruit parkeren in een vak van tweeënhalve meter breed en acht meter lang en daarna weer voorwaarts wegrijden.

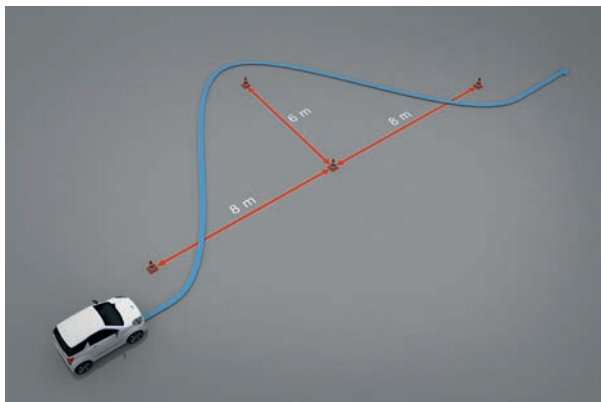
Vakparkeren voorwaarts

De kandidaat moet met gedoseerde snelheid het voertuig vooruit recht in het vak van tweeënhalve meter breed en drieënhalve meter lang parkeren en daarna met een korte beweging achteruit uit het vak wegrijden met een bocht naar rechts.

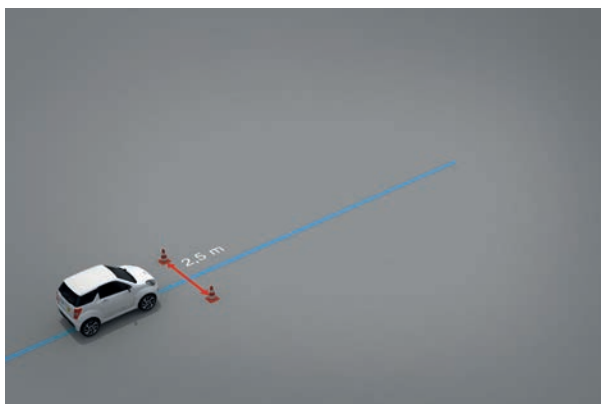
Uitwijkcoëfening

Bij deze oefening rijdt de kandidaat met een geringe snelheid en correct sturend om een pylon, die zes meter uit de rijrichting ligt, om daarna de weg op de oorspronkelijke rijlijn te vervolgen. De nadruk ligt op stuurbeheersing.

Noodstop

Bij deze oefening is het de bedoeling een maximale remming uit te voeren bij 40 km/u zonder de controle over het voertuig te verliezen.

Theorie-examen

Nu je het hele boek hebt doorgenomen kun je examens gaan oefenen. Ook hiervoor kun je op www.theorieboek.nl terecht.

Wil je meer weten over hoe het theorie-examen precies in zijn werk gaat? Kijk dan op www.cbr.nl. Hier kun je ook terecht voor het inplannen van je theorie-examen. Hiervoor heb je een DigiD nodig. Heb je deze nog niet? Dan kun je die aanvragen op www.digid.nl.

Op de site van het CBR kun je ook informatie vinden over het doen van een verlengd examen, een examen in een andere taal of een individueel examen. Een verlengd examen of een individueel examen kan verstandig zijn als je dyslexie hebt, extreem faalangstig bent of moeite hebt met concentreren.

Wij wensen je veel succes met je theorie-examen!

OEFENEXAMENS

- 🍏 Scan met de camera-app de QR-code
- 🤖 Download de gratis 'QR-code reader'-app en scan de QR-code

Heb je nog geen toegangscade?
Dan kan je deze online aanschaffen.

🔗 Kan je de QR-code niet scannen? www.theorieboek.nl/bromfiets/theorie-examen/

Informatie websites

Verenigingen

www.anwb.nl
www.knmv.nl
www.veiligverkeernederland.nl
www.ehbo.nl

Regels, wetten en overheid

www.rijksoverheid.nl
wetten.overheid.nl
www.hetnieuwerijden.nl
www.vananaarbeter.nl

Examens en rij scholen

www.cbr.nl
www.rijsschoolgegevens.nl
www.rijbewijs.nl
www.digid.nl

Instanties

www.rdw.nl
www.politie.nl
www.belastingdienst.nl
www.ibki.nl
www.rijkswaterstaat.nl
www.swov.nl

Colofon

Voor vragen kun je contact opnemen met LENS verkeersleermiddelen via helpdesk@theorieboek.nl. Alhoewel deze uitgave met de grootste zorg is samengesteld, kan het voorkomen dat er onjuistheden zijn. Wij stellen het zeer op prijs wanneer ons dat gemeld wordt. Ook kunnen wetten en regels inmiddels zijn gewijzigd sinds het ter perse gaan. Wij verwijzen je voor de nieuwste wijzigingen naar www.lensmedia.nl. Aan de inhoud van dit boek kunnen geen rechten worden ontleend.

Ontwikkeling:	LENS verkeersleermiddelen
Redactie:	P. Somers, S. Greving
Vormgeving:	Comceptum
3D vormgeving:	T. Velthuis
Fotografie:	LENS verkeersleermiddelen, iStockphoto, Shutterstock

Met dank aan: CBR, Politie, RDW, CROW, Comceptum, VRB, KNGF Geleidehonden (Melanie en Wylou) en natuurlijk jou als lezer!

© 2020, LENS verkeersleermiddelen
Zwolle, Nederland, www.lensmedia.nl

Alle rechten voorbehouden.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige andere manier zonder voorafgaande uitdrukkelijke schriftelijke toestemming van de uitgever.

Dit theorieboek bevat de volledige lesstof die je nodig hebt om te slagen voor het CBR theorie-examen bromfiets. Ook de regels omtrent snorfietsen, speedpedelecs en brommobielen zijn hierin opgenomen. In het boek worden alle verplichte begrippen helder verklaard. Alle theorie wordt stap voor stap uitgelegd en is voorzien van duidelijke illustraties en handige schema's. In het theorieboek vind je tevens een overzicht van alle relevante verkeersborden en uitleg en illustraties over het praktijkexamen voor de brommobiel.

Het boek is onderverdeeld in precies dezelfde 25 onderwerpen als het CBR hanteert.

De in dit boek opgenomen lesstof voldoet aan de meest actuele Nederlandse en Europese wet- en regelgeving.

Naast het theorieboek kun je gebruikmaken van online oefentoetsen en proefexamens. Met de oefentoetsen kun je testen of je de stof van het hoofdstuk volledig beheerst. Met de proefexamens kun je controleren of je klaar bent voor het echte CBR theorie-examen. De proefexamens werken net zoals bij het CBR. Na afloop van een theorie-examen krijg je een studieadvies. Dit studieadvies verwijst naar de onderwerpen in het theorieboek. Zo weet je precies wat je nog moet verbeteren.

Voor de online oefentoetsen en proefexamens heb je een toegangscode nodig. Heb je deze nog niet? Dan kun je deze aanschaffen op www.theorieboek.nl.

www.theorieboek.nl
helpdesk@theorieboek.nl

